Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (osmo prošireno vijeće)

20. svibnja 2015.*

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Europsko tržište fosfata za prehranu životinja – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 101. UFEU-a – Dodjela prodajnih kvota, usklađivanje cijena i uvjeta prodaje te razmjena osjetljivih poslovnih podataka – Povlačenje tužiteljâ iz postupka nagodbe – Novčane kazne – Obveza obrazlaganja – Težina i trajanje povrede – Suradnja – Neprimjenjivanje mogućeg raspona novčanih kazni, priopćenog tijekom postupka nagodbe“

U predmetu T-456/10,

Timab Industries, sa sjedištem u Dinardu (Francuska),

Cie financière et de participations Roullier (CFPR), sa sjedištem u Saint-Malou (Francuska),

koje zastupaju N. Lenoir i M. Truffier, odvjetnici,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju C. Giolito, B. Mongin i F. Ronkes Agerbeek, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva za poništenje odluke Komisije C (2010) 5001 *final* od 20. srpnja 2010. o postupku primjene članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38866 – Fosfati za prehranu životinja) kao i, podredno, zahtjeva za smanjenje iznosa novčane kazne koja je tužitelju izrečena navedenom odlukom,

OPĆI SUD (osmo prošireno vijeće)

u sastavu: D. Gratsias, predsjednik, O. Czúcz, A. Popescu, M. Kancheva i C. Wetter (izvjestitelj), suci,

tajnik: J. Plingers, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. srpnja 2014.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

Okolnosti spora

1 Europska komisija je Odlukom (2010) 5001 *final* od 20. srpnja 2010. o postupku primjene članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/38866 – Fosfati za prehranu životinja) (u daljnjem tekstu: pobijana odluka) utvrdila da su tužitelji, društva Timab Industries (u daljnjem tekstu: Timab) i Cie financière et de participations Roullier (CFPR) (u daljnjem tekstu: CFPR), povrijedili članak 101. UFEU-a i od 1. siječnja 1994. članak 53. Sporazuma o EGP-u time što su od 16. rujna 1993. do 10. veljače 2004. dodjelom prodajnih kvota i klijenata strankama zabranjenog sporazuma sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi koja se sastojala od podjele velikog dijela europskog tržišta fosfata za prehranu životinja (u daljnjem tekstu: FPŽ) te od usklađivanje cijena i, u dijelu u kojem je bilo potrebno, uvjeta prodaje (članak 1. pobijane odluke).

2 Kao što je opisano u uvodnoj izjavi 17. pobijane odluke, Timab je društvo kći „grupe Roullier“ čije je holding društvo (CFPR). Društvo Timab proizvodi i prodaje nekoliko kemikalija, odnosno FPŽ-ova.

3 Grupa Kemira zatražila je 28. studenoga 2003. oslobađanje od kazne na temelju Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2002., C 45, str. 3.; u daljnjem tekstu: Obavijest o suradnji). Zahtjev se odnosio na razdoblje od 1989. do 2003. (uvodna izjava 33. pobijane odluke).

4 Komisija je 10. i 11. veljače 2004. u Francuskoj i Belgiji provela pretrage u prostorijama određenog broja poduzetnika koji djeluju u području FPŽ-a. Društvo Timab bilo je jedan od poduzetnika u pogledu kojih je provedena istraga (uvodna izjava 35. pobijane odluke).

5 Društvo Tessenderlo Chemie NV podnijelo je 18. veljače 2004. zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji za cijelo razdoblje povrede (od 1969. do 2004.) (uvodna izjava 36. pobijane odluke).

6 Društvo Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química SA i njegovo društvo majka José de Mello SGPS SA podnijeli su 27. ožujka 2007. zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji (uvodna izjava 37. pobijane odluke).

7 Tužitelji su 14. listopada 2008. također podnijeli zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji koji je dopunjen 28. listopada 2009. (uvodna izjava 39. pobijane odluke).

8 Komisija je dopisima od 19. veljače 2009. obavijestila stranke zabranjenog sporazuma, među kojima i društvo Timab, o pokretanju postupka za donošenje odluke na temelju poglavlja III. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. [UEZ-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.) te je odredila rok od dva tjedna kako bi im omogućila da je pisanim putem obavijeste jesu li spremne sudjelovati u razgovorima o uvjetima nagodbe u smislu članka 10.a Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka 81. i 82. [UEZ-a] (SL L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.) (uvodna izjava 40. pobijane odluke).

9 Priprema nagodbe dovela je do nekoliko bilateralnih sastanaka između Komisije i predmetnih poduzetnika tijekom kojih je iznesen sadržaj prigovora kao i dokazi na kojima se oni temelje. Nakon tih sastanaka Komisija je odredila raspon mogućih novčanih kazni (najmanji i najveći iznos). Tijekom sastanka održanog 16. rujna 2009. društvo Timab obaviješteno je o procjeni koja se odnosi na njega.

10 Komisija je nakon toga predmetnim društvima odredila rok za predlaganje formalnih ponuda za nagodbu u skladu s člankom 10.a stavkom 2. Uredbe br. 773/2004. Sve su stranke zabranjenog sporazuma predložile svoje ponude za nagodbu u roku koji im je bio određen, osim tužitelja koji su se odlučili povući iz postupka nagodbe (uvodna izjava 43. pobijane odluke).

11 Komisija je 23. studenoga 2009. donijela ukupno šest obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama koje su s jedne strane upućene tužiteljima i, s druge strane, svakoj od stranaka zabranjenog sporazuma koja je prihvatila nagodbu. Sve su stranke kojima su upućene obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama, osim tužitelja, odgovorile da ona odgovara sadržaju njihovih ponuda i da stoga njihova obveza da sudjeluju u postupku nagodbe nije dovedena u pitanje (uvodne izjave 44. i 45. pobijane odluke).

12 Tužitelji su imali pristup spisu, odgovorili su 2. veljače 2010. na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama te su prisustvovali saslušanju koje se održalo 24. veljače 2010. (uvodna izjava 45. pobijane odluke).

13 Komisija je 20. srpnja 2010. donijela pobijanu odluku. Navedena je odluka bila upućena tužiteljima.

14 Komisija je istog dana donijela Odluku C (2010) 5004 *final* koja se odnosi na isti predmet (u daljnjem tekstu: zasebna odluka), čiji su adresati bile stranke koje su pristale sudjelovati u postupku nagodbe i koje su predložile ponudu za nagodbu, odnosno grupa Kemira (Yara Phosphates Oy, Yara Suomi Oy i Kemira Oy), društvo Tessenderlo Chemie, grupa Ercros (Ercros SA i Ercros Industriel SA), grupa FMC (FMC Foret SA, FMC Netherlands BV i FMC Corporation) te društvo Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química i njegovo društvo majka José de Mello SGPS.

15 Iz pobijane odluke u biti proizlazi da su se glavni europski proizvođači FPŽ-a sporazumjeli o podjeli velikog dijela europskog tržišta FPŽ-a tako što su međusobno raspodijelili prodajne kvote po regiji i po klijentu. Osim toga, uskladili su cijene i, kad je to bilo potrebno, uvjete prodaje. U to je vrijeme cilj izvornog sporazuma, sklopljenog u pisanom obliku 19. ožujka 1969. između pet glavnih proizvođača FPŽ-a, bio riješiti situaciju prezasićenosti na europskom tržištu. Dogovor je također predviđao godišnju reviziju prodajnih kvota. Nakon toga uspostavljen je mehanizam praćenja radi nadzora tržišnog sporazuma i rješavanja sukoba u slučaju znatnih odstupanja od kvota dogovorenih na temelju sustava kompenzacije. Dogovori koji su bili sastavni dio zabranjenog sporazuma nazvani su CEPA (*Centre d'étude des phosphates alimentaires* (Istraživački centar za fosfate za prehranu)). Kako bi se osiguralo funkcioniranje i postojanost zabranjenog sporazuma, na temelju njega sklopljeni su dodatni posebni sporazumi i drugi regionalni podsporazumi. Potvrđeno je da su francuski proizvođači od 1970. sudjelovali u CEPA-i. Od 1978. sudionici u zabranjenom sporazumu odgovorili su na kritičnu situaciju na tržištu reorganizacijom u tri podsporazuma. Stranke zabranjenog sporazuma razmatrale su od 1991. do 1992. povratak na jedinstvenu strukturu (Super CEPA) koja bi obuhvaćala pet država srednje Europe (Njemačku, Austriju, Belgiju, Nizozemsku i Švicarsku) te Dansku, Finsku, Mađarsku, Irsku, Norvešku, Poljsku, Ujedinjenu Kraljevinu i Švedsku. Razgovori su se održavali na dvije razine: „središnji sastanci" ili sastanci „na europskoj razini" tijekom kojih su se donosile odluke o općoj politici te „stručni sastanci" na kojima su se održavali dublji razgovori na nacionalnoj ili regionalnoj razini, a vodile su ih stranke zabranjenog sporazuma koje su djelovale u toj državi ili određenoj regiji. Ta je jedinstvena struktura bila povezana s gospodarskim subjektima u Francuskoj, gdje je postojao tajni mehanizam na nacionalnoj razini.

16 Što se tiče konkretno tužitelja, iz pobijane odluke proizlazi da je društvo Timab bilo uključeno u regionalni okvir Super CEPA-e kao i francuski dio zabranjenog sporazuma kad je poduzetnik počeo izvoziti velike količine izvan Francuske. U rujnu 1993. počeo je sudjelovati u dogovorima Super CEPA-e. Usporedno sa sastancima Super CEPA-e, sudjelovao je na sastancima koji su se odnosili na Francusku i na onima koji su se odnosili na Španjolsku (uvodne izjave 123., 131., 138. i 143. pobijane odluke).

17 Kako bi odredila iznos novčane kazne izrečene svakom poduzetniku, Komisija se oslonila na Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006., C 210, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 58.; u daljnjem tekstu: Smjernice iz 2006.).

18 Kao prvo, Komisija je vrijednost prihoda od relevantne prodaje definirala na način da odgovara prodaji FPŽ-a koju je poduzetnik ostvario na području država članica Europske unije i ugovornih stranaka Sporazuma o EGP-u na koje se odnosi povreda. Umjesto da upotrijebi vrijednost prihoda od prodaje koju je poduzetnik ostvario tijekom posljednje pune poslovne godine svojeg sudjelovanja u povredi, kao što je u pravilu i predviđeno točkom 13. Smjernica iz 2006., Komisija je smatrala da je u ovom slučaju primjerenije upotrijebiti stvarnu prodaju koju su poduzetnici ostvarili tijekom svojeg sudjelovanja u povredi, osobito uzimajući u obzir iznimno dugo trajanje zabranjenog sporazuma, njegov zemljopisni opseg, činjenicu da su određena državna područja na koja se odnose predmetna djelovanja obuhvaćena nadležnošću suda Unije te odredbama članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u tek kad su dotične zemlje pristupile Uniji ili EGP-u kao i činjenicu da se vrijednost prihoda od prodaje koju su stranke ostvarile mijenjala tijekom godina za vrijeme njihova sudjelovanja (uvodna izjava 321. pobijane odluke).

19 Kao drugo, Komisija je napomenula da, s obzirom na težinu počinjene povrede, treba utvrditi udio vrijednosti prihoda od prodaje predmetnih proizvoda na 17% koji će se uzeti u obzir pri izračunu osnovnog iznosa novčane kazne i to za sve sudionike u zabranjenom sporazumu (uvodne izjave 324. do 328. pobijane odluke).

20 Kao treće, na poduzetnike koji nisu raspolagali povijesnim podacima koji odgovaraju stvarnoj prodaji po državi, i uz njihov pristanak, primijenila se vrijednost prihoda od relevantne prodaje tako što se prodaja ostvarena tijekom posljednje pune poslovne godine trajanja povrede pomnožila s trajanjem sudjelovanja predmetnog poduzetnika, u skladu s odredbama točke 24. Smjernica iz 2006. (uvodne izjave 321. i 331. pobijane odluke).

21 Kao četvrto, Komisija je smatrala da predmetne okolnosti opravdavaju da se u osnovni iznos novčane kazne uključi povećanje od 17% prosječne godišnje vrijednosti prihoda od prodaje ostvarene tijekom razdoblja trajanja povrede kako bi se u skladu s točkom 25. Smjernica iz 2006. osigurao preventivni učinak, i to za sve sudionike u zabranjenom sporazumu (uvodne izjave 332. do 335. pobijane odluke).

22 Kao peto, Komisija nije prihvatila nikakve otegotne ili olakotne okolnosti ni za jednog sudionika u zabranjenom sporazumu (uvodne izjave 337. do 347. pobijane odluke).

23 Kao šesto, primjenom gornje granice od 10% ukupnog prihoda na novčane kazne izrečene u skladu s člankom 23. stavkom 2. Uredbe br. 1/2003, Komisija je smanjila osnovni iznos kazne nekih sudionika. Budući da osnovni iznos novčane kazne tužitelja ne prelazi 10% ukupnog prihoda u 2009., Komisija nije provela prilagodbu.

24 Kao sedmo, što se tiče primjene Obavijesti o suradnji, Komisija je odlučila da društvu Kemira, kao i društvima Yara Phosphates Oy i Yara Suomi Oy jer su oba društva dio iste grupe kao i društvo Kemira, treba odobriti smanjenje iznosa novčane kazne od 100% na temelju točke 8. podtočke (a) navedene obavijesti (uvodne izjave 349. do 350. pobijane odluke). Komisija je također odobrila smanjenje novčane kazne od 50% društvu Tessenderlo Chemie na temelju točke 23. Obavijesti o suradnji za razdoblje nakon 31. ožujka 1989. te je smatrala da to društvo nije dužno platiti nijednu novčanu kaznu za razdoblje od 19. ožujka 1969. do 31. ožujka 1989. (uvodna izjava 353. pobijane odluke). Smanjenje iznosa novčane kazne od 25% odobreno je društvu Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química i njegovu društvu majci José de Mello SGPS (uvodna izjava 355. pobijane odluke). Naposljetku, Komisija je tužiteljima odobrila smanjenje iznosa novčane kazne od 5% (uvodna izjava 359. pobijane odluke).

25 Kao osmo, zbog neprimjene Obavijesti Komisije o vođenju postupaka nagodbe s ciljem donošenja odluka u skladu s člancima 7. i 23. Uredbe br. 1/2003 u predmetima kartela (SL 2008., C 167, str. 1.; u daljnjem tekstu: Obavijest o nagodbi), tužiteljima nije odobreno nikakvo smanjenje kazne zbog pokretanja postupka nagodbe. Komisija je u zasebnoj odluci zbog nagodbe nagradila adresate navedene odluke smanjenjem od 10% iznosa novčane kazne koja im je trebala biti izrečena (uvodne izjave 361. i 362. pobijane odluke).

26 Kao deveto, zahtjev tužitelja za smanjenje iznosa novčane kazne na temelju nesposobnosti plaćanja (točka 35. Smjernica iz 2006.) bio je odbijen, dok je zahtjev [*povjerljivo*] bio djelomično prihvaćen (uvodne izjave 372. do 375. pobijane odluke).

27 Kao što je već istaknuto u točki 1. ove presude, Komisija je u članku 1. pobijane odluke utvrdila da su tužitelji povrijedili članak 101. UFEU-a i od 1. siječnja 1994. članak 53. Sporazuma o EGP-u time što su od 16. rujna 1993. do 10. veljače 2004. dodjelom prodajnih kvota i klijenata strankama zabranjenih sporazuma sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi koja se odnosi na većinu područja država članica Unije i ugovornih stranaka Sporazuma o EGP-u, s ciljem podjele europskog tržišta u području FPŽ-a, usklađivanja cijena i, u dijelu u kojem je bilo potrebno, uvjeta prodaje.

28 U skladu s člankom 2. pobijane odluke, Komisija je za tu povredu društvima Timab i CFPR solidarno izrekla novčanu kaznu od 59.850.000 eura.

Postupak i zahtjevi stranaka

29 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 1. listopada 2010. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.

30 Dopisom podnesenim tajništvu Općeg suda 5. studenoga 2010. tužitelji su od Općeg suda zatražili da donese mjeru upravljanja postupkom kojom bi se Komisiji naložilo da mu dostavi četiri skupine dokumenata koji se odnose na pobijanu odluku ili zasebnu odluku u svrhu obrazloženja nekih od njihovih tužbenih razloga.

31 Komisija je 6. siječnja 2011. podnijela odgovor na tužbu.

32 Mjerom upravljanja postupkom od 1. veljače 2011. Opći sud je, na temelju članka 64. svojeg Poslovnika, od Komisije tražio da podnese dokumente koje su zahtijevali tužitelji.

33 Mjerom izvođenja dokaza od 16. ožujka 2011. Opći sud je, na temelju članka 65. točke (b) i članka 66. stavka 1. Poslovnika i primjenom članka 67. stavka 3. drugog podstavka tog Poslovnika, Komisiji naložio da podnese dokumente koje nije podnijela u okviru mjere upravljanja postupkom iz točke 32. Komisija je u određenom roku postupila u skladu s tom mjerom izvođenja dokaza.

34 Mjerom upravljanja postupkom od 28. lipnja 2011. Opći sud je od Komisije tražio da pojasni dokumente iz točke 33. te joj je odobrio da sasluša predmetne poduzetnike u pogledu eventualne povjerljivosti podataka iz predmetnih dokumenata, koji se odnose na te poduzetnike.

35 Nakon toga određeni su dokumenti dostavljeni tužiteljima, s napomenom da se ne smiju koristiti u drugu svrhu od one zbog koje su dostavljeni i da se stoga ne smiju objaviti kao ni brojke koje sadrže. Neki od dokumenata koje je Komisija podnijela povučeni su iz spisa i vraćeni Komisiji.

36 Replika je podnesena tajništvu Općeg suda 22. ožujka 2012. Odgovor na repliku to je tajništvo zaprimilo 21. lipnja 2012.

37 Na temelju izvješća suca izvjestitelja Opći sud (osmo prošireno vijeće) odlučio je otvoriti usmeni postupak te je, u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih u članku 64. Poslovnika, zatražio od Komisije da dostavi određene dokumente i u pisanom obliku odgovori na pitanja koja joj je postavio. Ona je u određenom roku postupila u skladu s tim zahtjevom.

38 Prije rasprave zastupnici tužitelja su, nakon što su potpisali sporazum o povjerljivosti, u tajništvu Općeg suda mogli pregledati dio povjerljive verzije zasebne odluke, jedan od dokumenata koji je zatražen u okviru mjere izvođenja dokaza.

39 Izlaganja stranaka i njihovi odgovori na usmena pitanja koja je postavio Opći sud saslušani su na raspravi djelomično zatvorenoj za javnost koja je održana 11. srpnja 2014.

40 Tužitelji su tijekom rasprave izjavili da odustaju od svojih tužbenih razloga koji se temelje na povredi načela zabrane retroaktivnosti Smjernica iz 2006., uzimanju u obzir predugog trajanja upravnog postupka kao olakotne okolnosti, povredi načela jednakog postupanja i Obavijesti o suradnji u pogledu njihove suradnje u usporedbi sa suradnjom društva Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química te, u okviru tužbenog razloga koji se temelji na povredi članka 23. Uredbe br. 1/2003, od svojih argumenata iznesenih u replici koji se tiču odnosa između primjene smanjenja kazne od 10% na temelju nagodbe i primjene gornje granice od 10% predviđene člankom 23. navedene uredbe, što je zabilježeno u zapisniku s rasprave.

41 Tužitelji od Općeg suda zahtijevaju da:

— poništi pobijanu odluku;

— podredno, poništi članak 1. pobijane odluke u kojem Komisija navodi da su tužitelji sudjelovali u djelovanjima povezanima s uvjetima prodaje i sustavom kompenzacije;

— također podredno i u svakom slučaju, izmijeni članak 2. pobijane odluke i znatno smanji iznos novčane kazne koji im je solidarno izrečen;

— naloži Komisiji snošenje troškova.

42 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— odbije tužbu;

— tužiteljima naloži snošenje troškova.

Pravo

43 U prilog svojoj tužbi tužitelji se pozivaju na određen broj tužbenih razloga koji se mogu podijeliti u tri skupine. Prva se skupina odnosi na postupak nagodbe i osobito na činjenicu da su se tužitelji povukli iz tog postupka, druga se odnosi na određena djelovanja koja su sastavni dio predmetnog zabranjenog sporazuma, odnosno na mehanizam kompenzacije i uvjete prodaje te, naposljetku, treća se skupina tužbenih razloga odnosi na nekoliko aspekata izračuna iznosa novčane kazne.

Zahtjev za poništenje pobijane odluke

Postupak nagodbe

44 U okviru te skupine tužbenih razloga tužitelji iznose niz argumenata koji se odnose na povredu prava na obranu, odredbe kojima se uređuje postupak nagodbe, načelo zaštite legitimnih očekivanja i načelo dobre uprave kao i na zlouporabu ovlasti.

45 Tužitelji u biti prigovaraju Komisiji da je na poduzetnika koji se povukao iz postupka nagodbe primijenila veću novčanu kaznu od najvećeg raspona koji je dogovoren tijekom razgovora o nagodbi.

46 Tužitelji navode nekoliko povreda svojih prava na obranu, od kojih prva proizlazi iz pogrešaka koje se tiču prava i pogrešaka u ocjeni činjenica koje je počinila Komisija, druga iz nepoštovanja prava osobe da ne inkriminira samu sebe i treća iz povrede načela ravnopravnosti stranaka.

47 Kao prvo, Komisija je pogrešno protumačila njihov zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji i njihov odgovor na zahtjev za podatke.

48 Tužitelji poriču da su bitno promijenili strategiju nakon što su saznali za raspon novčanih kazni. Naime, tvrde da su primijenili isključivo točku 11. (pristali sudjelovati u razgovorima o uvjetima nagodbe) i točku 16. (odlučili, na temelju informacija, hoće li sklopiti nagodbu) Obavijesti o nagodbi jer nisu mogli priznati povredu koju je ocijenila Komisija. Usto, njihov zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji bio bi isključivo opisan u pogledu činjenica, bez ikakve kvalifikacije jedinstvenoga karaktera povrede. Pogreška koja se tiče kvalifikacije činjenica koju je počinila Komisija i koja se ni u kojem slučaju ne može pripisati tužiteljima proizašla je iz nedostatne analize spisa u pogledu obveze koju ima, a to je da pažljivo i nepristrano ispita slučajeve koji su joj podneseni. Međutim, s obzirom na to da su rijetki dokumenti u kojima se navodi naziv društva Timab u pogledu činjenica koje su se dogodile prije 16. rujna 1993., moguće je zaključiti da to društvo nije sudjelovalo na sastancima CEPA-e.

49 Kao drugo, što se tiče nepoštovanja prava osobe da ne inkriminira samu sebe, tužitelji se pozivaju na „pravo“ poduzetnika, koje je propisano točkom 16. Obavijesti o nagodbi, da „odluče, na temelju informacija, hoće li sklopiti nagodbu“. Ta mogućnost koja se nudi poduzetnicima temelji se, prema mišljenju tužitelja, na ostvarivanju prava na obranu i prava osobe da ne inkriminira samu sebe. Stoga bi se kaznom za povlačenje iz nagodbe povrijedilo pravo osobe da ne inkriminira samu sebe koje proizlazi iz prava na obranu.

50 Kao treće, što se tiče načela ravnopravnosti stranaka, tužitelji tvrde da nisu mogli predvidjeti da će Komisija znatno skratiti trajanje povrede i istodobno im izreći znatno veću novčanu kaznu. Nejednako pružanje informacija koje je obilježilo postupak stavilo je tužitelje u nepovoljniji položaj i time očito povrijedilo načelo ravnopravnosti stranaka i njihova prava na obranu.

51 Nadalje, tužitelji navode povredu načela zaštite legitimnih očekivanja i načela dobre uprave kao i postojanje zlouporabe ovlasti.

52 Što se tiče načela zaštite legitimnih očekivanja, tužitelji smatraju da Komisija nije smjela donijeti odluku koja ne ispunjava njihova očekivanja koja se temelje na preciznim jamstvima Komisije u pogledu sadržaja odluke koju je zatim donijela.

53 Što se tiče načela dobre uprave, tužitelji navode da nisu mogli predvidjeti obrazloženje koje je Komisija iznijela u pobijanoj odluci, osobito s obzirom na saslušanje od 24. veljače 2010. koje je uslijedilo nakon obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama i s obzirom na sastanak od 7. lipnja 2010. Na tom je sastanku spomenuta mogućnost nižeg smanjenja na temelju suradnje, ali ne i ukidanje zbog olakotnih okolnosti ni, *a fortiori*, razlozi takvog ukidanja.

54 Naposljetku, Komisija je zlouporabila ovlast time što je odlučila izreći težu kaznu zbog odbijanja nagodbe.

55 Komisija osporava argumente koje ističu tužitelji.

56 Valja podsjetiti da tužitelji u okviru ove tužbe smatraju da su „kažnjeni“ novčanom kaznom koja je veća od one koju su imali pravo očekivati jer su se povukli iz postupka nagodbe. Cilj njihove obrane protiv prigovora koje je Komisija iznijela u redovnom upravnom postupku jest dobiti priznanje o postojanju zasebnih povreda te na temelju toga dobiti smanjenje iznosa kazne. Osim toga, prema mišljenju tužitelja, iznos novčane kazne ne bi ni u kojem slučaju smio biti veći od iznosa koji odgovara gornjoj granici (uvećanoj za 10%) raspona novčanih kazni koji im je priopćen u svrhu nagodbe.

57 Stoga se njihovi prigovori odnose ponajprije na činjenicu da im je izrečen mnogo veći iznos novčane kazne od prvotno predviđenog. Bez obzira na njihove kritičke primjedbe koje se odnose na postupak nagodbe, njihovi prigovori, poput onih koji se temelje na povredi prava na obranu, načela ravnopravnosti stranaka, zaštite legitimnih očekivanja i dobre uprave te na navodnoj zlouporabi ovlasti, odnose se u biti na redovni upravni postupak koji je doveo do donošenja pobijane odluke.

– Uvodna očitovanja

58 Najprije, Opći sud smatra korisnim ukratko podsjetiti od čega se sastoji postupak nagodbe prije nego što se ispitaju prigovori izneseni u okviru te prve skupine tužbenih razloga.

59 Postupak nagodbe uspostavljen je Uredbom Komisije (EZ) br. 622/2008 od 30. lipnja 2008. o izmjeni Uredbe br. 773/2004 o provođenju postupaka nagodbe u kartelnim predmetima (SL L 171, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 3., str. 243.) Taj je postupak pojašnjen u Obavijesti o nagodbi.

60 Cilj je tog novog postupka pojednostavniti i ubrzati upravne postupke kao i smanjiti broj tužbi podnesenih pred sudom Unije kako bi se time omogućilo Komisiji da s istim sredstvima vodi više predmeta.

61 Postupkom nagodbe u biti je predviđeno da poduzetnici koji su predmet istrage, koji su suočeni s inkriminirajućim dokazima te su se odlučili nagoditi priznaju da su sudjelovali u povredi, odreknu se, pod određenim uvjetima, svojeg prava na uvid u upravni spis i prava na saslušanje te da pristanu primiti obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama i konačnu odluku na dogovorenom službenom jeziku Unije (Obavijest o nagodbi, točka 20.). Osim toga, ako obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama odražava njihove ponude za nagodbu, navedeni poduzetnici dužni su na nju odgovoriti u određenom roku te potvrditi da navedena obavijest odgovara sadržaju njihovih ponuda i da stoga njihova obveza da slijede postupak nagodbe nije dovedena u pitanje (Obavijest o nagodbi, točka 26.).

62 Zauzvrat, Komisija im odobrava smanjenje iznosa novčane kazne od 10% koja im je izrečena nakon redovnog postupka na temelju Smjernica o novčanim kaznama kao i Obavijesti o suradnji (Obavijest o nagodbi, točke 30. do 33.)

63 Iako se suradnja u okviru takozvane „pokajničke“ politike i suradnja u okviru postupka nagodbe mogu pokazati komplementarnima, odluka o pokretanju postupka nagodbe isključivo je u nadležnosti Komisije, za razliku od prve vrste suradnje čije pokretanje ovisi o društvu koje je tužitelj.

64 Iz uvodne izjave 4. Uredbe br. 622/2008 proizlazi da Komisija treba uzeti u obzir mogućnost da se u razumnom roku postigne zajednički dogovor s uključenim strankama u odnosu na opseg potencijalnih primjedbi, uzimajući u obzir čimbenike kao što su to na primjer broj uključenih stranaka, predvidiva suprotna stajališta o priznavanju odgovornosti i opseg pobijanja činjenica. Iz te uvodne izjave također proizlazi da Komisija može uzeti u obzir druge čimbenike kao što je to primjerice mogućnost uspostave presedana, a ne samo one koji se odnose na eventualno povećanje učinkovitosti. Iz toga slijedi da Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe u pogledu utvrđivanja predmeta u kojima bi se mogla postići nagodba.

65 Osim toga, dok je cilj pokajničke politike otkriti zabranjene sporazume i u tom pogledu pojednostavniti zadaću Komisije, politika nagodbe najprije služi učinkovitosti postupka u području zabranjenih sporazuma. Stoga bi postupak nagodbe mogao omogućiti Komisiji da po pojednostavnjenom postupku brže i učinkovitije vodi predmete u području zabranjenih sporazuma.

66 Postupak nagodbe načelno se odvija na sljedeći način. Postupak pokreće Komisija uz suglasnost predmetnih poduzetnika (Obavijest o nagodbi, točke 5., 6. i 11.). Pisana izjava poduzetnika o tome da je spreman sudjelovati u razgovorima o uvjetima nagodbe s ciljem mogućeg naknadnog predlaganja ponuda za nagodbu nipošto ne znači da priznaje da je sudjelovao u bilo kojoj povredi niti da za tu povredu preuzima odgovornost (Obavijest o nagodbi, točka 11.).

67 Nakon pokretanja postupka Komisija tijekom bilateralnih razgovora poduzetnike koji su predmet istrage i koji sudjeluju u postupku nagodbe obavještava o nužnim elementima, „poput navodnih činjenica, njihove kvalifikacije, težine i trajanja navodnog zabranjenog sporazuma, raspodjele odgovornosti, procjene mogućih raspona novčanih kazni kao i dokaza korištenih u prilog eventualnim prigovorima“ (Obavijest o nagodbi, točka 16.). Taj mehanizam strankama omogućuje da izraze svoje stajalište o prigovorima koje bi Komisija mogla istaknuti protiv njih i da odluče, na temelju informacija, hoće li sklopiti nagodbu (Obavijest o nagodbi, točka 16.).

68 Nakon obavijesti o tim informacijama predmetni poduzetnici mogu odlučiti žele li sudjelovati u postupku nagodbe i predložiti ponudu za nagodbu u kojoj u biti izričito preuzimaju odgovornost za povredu, prihvaćaju raspon novčanih kazni i potvrđuju da ne namjeravaju tražiti uvid u spis ili da ih se tijekom saslušanja ponovno sasluša, osim ako obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama i odluka Komisije ne odražavaju njihovu ponudu za nagodbu (Obavijest o nagodbi, točka 20.).

69 Nakon tog priznanja odgovornosti i potvrda predmetnih poduzetnika Komisija im dostavlja obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama te zatim donosi konačnu odluku. Konačna se odluka u biti temelji na činjenici da su stranke nedvojbeno priznale svoju odgovornost, da nisu osporile obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama te da se i dalje žele nagoditi (Obavijest o nagodbi, točke 23. do 28.).

70 Ako predmetni poduzetnik odluči da se neće nagoditi, postupak donošenja konačne odluke uređuje se općim odredbama Uredbe br. 773/2004, a ne odredbama kojima se uređuje postupak nagodbe. Isto vrijedi ako Komisija odluči prekinuti postupak nagodbe (Obavijest o nagodbi, točke 19., 27. i 29.).

71 Kad nagodba ne uključuje sve sudionike povrede, kao na primjer u ovom slučaju kad se poduzetnik povuče iz postupka nagodbe, Komisija donosi, s jedne strane, po pojednostavljenom postupku (postupak nagodbe) odluku čiji su adresati sudionici povrede koji su se odlučili nagoditi i koja odražava spremnost svakog od njih te, s druge strane, po redovnom postupku, odluku upućenu sudionicima povrede koji su odlučili da se neće nagoditi.

72 Ipak, čak i u takvom mješovitom slučaju u kojem su donesene dvije odluke s različitim adresatima i na temelju dva različita postupka radi se o sudionicima jednog te istog zabranjenog sporazuma, tako da je potrebno poštovati načelo jednakog postupanja. U tom pogledu valja napomenuti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, to načelo zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različite načine i da se u različitim situacijama ne postupa na isti način, osim ako bi takvo postupanje bilo objektivno opravdano (vidjeti presudu od 14. rujna 2010., Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals/Komisija, C-550/07 P, Zb., EU:C:2010:512, t. 55. i navedenu sudsku praksu).

73 Kao što proizlazi iz prethodno navedenoga, postupak nagodbe upravni je postupak koji pruža alternativu redovnom, kontradiktornom upravnom postupku, različit je od njega i ima određene posebnosti kao što su prethodna obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama i obavijest o mogućem rasponu novčanih kazni.

74 Ipak, Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni koje je potrebno propisati i dalje se u potpunosti primjenjuju u tom okviru. To znači da prilikom određivanja iznosa novčane kazne ne smije doći do diskriminacije između stranaka koje su sudjelovale u istom zabranjenom sporazumu u pogledu elemenata i metoda izračuna na koje ne utječu posebnosti svojstvene postupku nagodbe, kao što je primjena smanjenja kazne od 10% u slučaju nagodbe (vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisija i Komisija/Alliance One International i dr., C-628/10 P i C-14/11 P, Zb., EU:C:2012:479, t. 58. i navedenu sudsku praksu).

– Povećanje iznosa novčane kazne u odnosu na priopćeni raspon

75 U ovom su slučaju tužitelji odlučili prekinuti razgovore o nagodbi.

76 Kao što su pravilno istaknuli, na to su imali i pravo. U tom pogledu valja istaknuti da je postupak nagodbe dobrovoljan postupak (vidjeti točku 120. ove presude) i da se stoga razlikuje od redovnog postupka. Točkom 19. Obavijesti o nagodbi određuje se da, ako se poduzetnik povuče iz postupka nagodbe, odnosno u slučaju da ne predloži ponudu za nagodbu, u postupku donošenja konačne odluke treba poštovati opće odredbe i osobito članak 10. stavak 2. (odgovor na obavijest o utvrđenim činjenicama), članak 12. stavak 1. (saslušanje) i članak 15. stavak 1. (uvid u spis) Uredbe br. 773/2004, a ne odredbe kojima se uređuje postupak nagodbe.

77 Komisija je u ovom slučaju u okviru redovnog upravnog postupka tužiteljima poslala obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u kojoj je navela, kao i u prethodnoj obavijesti u okviru postupka nagodbe, da su tužitelji od 1978. do 2004. sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi.

78 Komisija je u uvodnoj izjavi 318. pobijane odluke smatrala, nakon što je ispitala argumente tužitelja iz njihova odgovora na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama i nakon suočavanja s drukčijim tumačenjem njihovih izjava, da ne može s dostatnom pravnom sigurnošću utvrditi da su tužitelji znali za cijeli zabranjeni sporazum koji se počeo provoditi 1978. i da su u njemu sudjelovali. Osobito je pojasnila da se ne može osloniti na elemente koje su tužitelji podnijeli u svojem zahtjevu za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji i koji su ključni dokazi za utvrđivanje njihova sudjelovanja prije 1993.

79 Komisija je u okviru postupka nagodbe tužitelje obavijestila da će im solidarno izreći novčanu kaznu u najvećem iznosu od 41 do 44 milijuna eura zbog sudjelovanja u jedinstvenoj i trajnoj povredi od 31. prosinca 1978. do, uključujući, 10. veljače 2004. na koju je, osim smanjenja od 10% zbog nagodbe, primijenjeno i smanjenje od 35% zbog olakotnih okolnosti na temelju Smjernica iz 2006. koje im je odobreno jer su Komisiji omogućili da produlji trajanje njihova sudjelovanja u zabranjenom sporazumu te smanjenje od 17% na temelju Obavijesti o suradnji.

80 U pobijanoj odluci koja je donesena nakon redovnog postupka Komisija je došla do iznosa novčane kazne od 59.850.000 eura nakon što je na temelju Obavijesti o suradnji osnovni iznos novčane kazne smanjila za 5%.

81 Točno je da se takvo povećanje iznosa novčane kazne na prvi pogled može činiti paradoksalnim s obzirom na to da je trajanje povrede bilo smanjeno za gotovo petnaest godina.

82 Ipak, u tom pogledu valja istaknuti da je Komisija samo primijenila istu metodu izračuna iznosa novčane kazne, predviđenu Smjernicama iz 2006., kako bi izračunala raspon novčanih kazni tijekom postupka nagodbe kao i iznos novčane kazne koja je naposljetku izrečena pobijanom i zasebnom odlukom. Tijekom postupka nagodbe detalji izračuna su, u skladu s pravilima kojima se uređuje postupak nagodbe, dostavljeni i objašnjeni svakoj od stranaka u tom postupku. Zbog razloga iz točke 18. ove presude Komisija je za potrebe određivanja osnovnog iznosa novčane kazne upotrijebila vrijednost prihoda od prodaje koju je predmetni poduzetnik stvarno ostvario tijekom godina povrede te je na temelju težine utvrdila udio vrijednosti prihoda od prodaje na 16% (donji iznos raspona) ili na 17% (gornji iznos raspona), i tomu u svrhu odvraćanja dodala dodatni iznos izračunan na temelju prosječne godišnje prodaje ostvarene tijekom razdoblja povrede primijenivši postotak od 16% na donje iznose raspona odnosno 17% na njegove gornje iznose.

83 Međutim, dok je vrijednost prihoda od prodaje koju su tužitelji ostvarili u razdoblju koje se uzelo u obzir u postupku nagodbe (1978. – 2004.) iznosila 529 milijuna eura (zaokruženo), što je dovelo do početnog osnovnog iznosa od 90 milijuna eura, ta je vrijednost prihoda od prodaje u razdoblju koje se uzelo u obzir u pobijanoj odluci (1993. – 2004.) iznosila 341 milijun eura (zaokruženo), što je dovelo do početnog osnovnog iznosa od 58 milijuna eura, a u oba se slučaja primijenila stopa zbog težine povrede od 17%.

84 Jednako tako, dok je prosječna prodaja tijekom razdoblja povrede koje se uzelo u obzir u postupku nagodbe iznosila 21 milijun eura, što je primjenom stope od 17% u svrhu odvraćanja dovelo do dodatnog iznosa većeg od 3 milijuna eura, prosječna prodaja tijekom razdoblja koje se uzelo u obzir u redovnom postupku iznosila je 32,8 milijuna eura, što je dovelo do dodatnog iznosa većeg od 5 milijuna eura.

85 Stoga se početni osnovni iznos, uvećan za dodatni iznos, povećao na konačni osnovni iznos od 93 milijuna eura u postupku nagodbe, odnosno 63 milijuna eura u redovnom postupku.

86 Tako je činjenica da se u obzir više ne uzima prihod za razdoblje od 1978. do 1993. („prvo razdoblje“), koji iznosi više od 180 milijuna eura, neposredno prouzročila povećanje prosječnog iznosa vrijednosti prihoda od prodaje, a time i dodatnog iznosa iz točke 84. ove presude. Naime, tijekom razdoblja koje se uzelo u obzir u pobijanoj odluci (1993. – 2004.) („drugo razdoblje“) prihod se znatno povećao i iznosio je 341 milijun eura jer se djelatnost tužitelja u tom razdoblju povećala i zemljopisno proširila.

87 Kad se utvrdi konačni osnovni iznos, Komisija ga može prilagoditi na način da ga povisi ili snizi, ovisno o otegotnim ili olakotnim okolnostima koje su svojstvene sudjelovanju svakog od predmetnih poduzetnika. U slučaju primjene Obavijesti o suradnji ili Obavijesti o nagodbi, taj se iznos može dodatno smanjiti. U ovom slučaju, čak i da je osnovni iznos novčane kazne koja je predložena u postupku nagodbe bio veći od iznosa iz redovnog postupka (vidjeti točku 85. ove presude), znatnija smanjenja koja su predložena u postupku nagodbe dovela su do manjeg iznosa novčane kazne. Tako su veći dodatni iznos, koji proizlazi iz povećanja prosječne godišnje prodaje, kao i neprimjena smanjenja od 35% zbog olakotnih okolnosti, manje smanjenje odobreno na temelju Obavijesti o suradnji (5% umjesto 17%) i neprimjena smanjenja od 10% predviđena u Obavijesti o nagodbi doveli do toga da je pobijanom odlukom tužiteljima izrečena novčana kazna u iznosu većem od iznosa predloženog u postupku nagodbe.

88 Stoga se postavlja pitanje je li Komisija, kao što navode tužitelji, „kaznila“ njihovo povlačenje iz postupka nagodbe i je li Komisija bila obvezana rasponom novčanih kazni koji je dostavila tijekom postupka nagodbe.

89 Na ta pitanja valja odgovoriti niječno.

90 U tom pogledu treba istaknuti da se u konačnoj odluci trebaju uzeti u obzir sve okolnosti koje su bile relevantne u trenutku donošenja odluke, uključujući sve informacije i sve argumente koje je poduzetnik iznio prilikom ostvarivanja svojeg prava na saslušanje. Suprotno navodima tužitelja, uzimajući u obzir njihove argumente kojima se dovodi u pitanje njihovo sudjelovanje u povredi koja je opisana u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama za razdoblje prije 1993., Komisija se suočila s novim skupom dokaza: više se nije mogla osloniti na izjave tužitelja iz njihova zahtjeva za primjenu pokajničkog programa jer je novi element bio prestanak prvog razdoblja (1978. – 1993.) koje se uzelo u obzir u postupku nagodbe. Iz toga slijedi da je Komisija bila obvezna preispitati spis, ponovno utvrditi trajanje koje se uzelo u obzir i, po potrebi, ponovno prilagoditi način izračuna novčane kazne.

91 Što se tiče ponovne prilagodbe načina izračuna novčane kazne, nesporno je da se raspon procijenjen tijekom postupka nagodbe odnosio na oba razdoblja (od 1978. do 2004.). Učinak prestanka prvog razdoblja (1978. – 1993.) bio je smanjenje trajanja povrede kao i preispitivanje primjene Obavijesti o suradnji i Smjernica iz 2006. Komisija je smatrala da više nije moguće nagraditi samoinkriminiranje koje se odnosilo na razdoblje od 1978. do 1993., koje je sada završeno.

92 U tom pogledu valja podsjetiti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je smanjenje iznosa novčane kazne na temelju suradnje tijekom upravnog postupka opravdano samo ako je ponašanje predmetnog poduzetnika omogućilo Komisiji da lakše utvrdi postojanje povrede i da ju, ako je to moguće, okonča (presude od 16. studenoga 2000., SCA Holding/Komisija, C-297/98 P, Zb., EU:C:200:633, t. 36.; od 10. svibnja 2007., SGL Carbon/Komisija, C-328/05 P, Zb., EU:C:2007:277, t. 83. i od 14. svibnja 1998., BPB de Eendracht/Komisija, T-311/94, Zb., EU:T:1998:93, t. 325.).

93 Jednako tako, iz sudske prakse proizlazi da, kad se zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji odnosi na zabranjeni sporazum koji je različit od onog s kojim postupa Komisija i koji je usto zastario, ne postoji nikakva dodana vrijednost i Komisija nije obvezna nagraditi tu suradnju jer se njome ne pojednostavnjuje istraga. To se obrazloženje također primjenjuje na takozvanu suradnju „izvan pokajničkog programa“ (vidjeti u tom smislu presude od 12. prosinca 2007., BASF i UCB/Komisija, T-101/05 i T-111/05, Zb., EU:T:2007:380, t. 222. i od 28. travnja 2010., Oxley Threads/Komisija, T-448/05, EU:T:2010:166, t. 129. i 130.).

94 U ovom slučaju iz zapisnika s triju bilateralnih sastanaka održanih u okviru postupka nagodbe proizlazi da su tužitelji na drugom sastanku tvrdili da bi im za razdoblje od 1978. do 1992. trebalo odobriti djelomično oslobađanje od kazne, u skladu s točkom 23. Obavijesti o suradnji. U prilog tom zahtjevu pozvali su se na činjenicu da se Komisija bez njihovih priznanja može osloniti samo na izolirane bilješke koje se odnose na četiri sastanka održana 1983. i na nedostatne izjave društava Kemira i Tessenderlo Chemie. Komisija je na tom istom sastanku potvrdila da su njihova priznanja od odlučujuće važnosti za dokazivanje njihova sudjelovanja u zabranjenom sporazumu tijekom tog razdoblja. Na trećem sastanku u okviru postupka nagodbe navela je da ne može odobriti djelomično oslobađanje od kazne koje su tražili tužitelji jer je njihova suradnja omogućila samo utvrđivanje njihova vlastitog sudjelovanja, a ne produljenje trajanja i proširenje područja primjene samog zabranjenog sporazuma. Suprotno tomu, bila je spremna odobriti smanjenje kazne zbog olakotnih okolnosti tako što bi ih nagradila za suradnju izvan Obavijesti o suradnji. Ipak, s obzirom na to da su tužitelji odustali od predlaganja ponude za nagodbu i zatim u odgovoru na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama osporavali svoje sudjelovanje u jedinstvenoj povredi prije 1993., Komisija na kraju zbog razloga iz točke 78. ove presude nije smatrala da su tijekom prvog razdoblja sudjelovali u povredi.

95 Stoga je pravilno odlučila da neće primijeniti smanjenje koje je prvotno predviđeno na temelju olakotnih okolnosti, odnosno smanjenje od 35% „izvan pokajničkog programa“ na temelju točke 29. Smjernica iz 2006. Jednako tako, prestanak prvog razdoblja također je utjecao na smanjenje od 17% na temelju Obavijesti o suradnji. U točki 170. i pratećim točkama raspravljat će se o tome je li Komisija počinila pogrešku u ocjeni dodane vrijednosti suradnje tužitelja na temelju navedene obavijesti. Iz toga slijedi da treba odbiti tvrdnju tužitelja da je Komisija kaznila njihovo povlačenje iz postupka nagodbe, osim dijela koji se odnosi na nagradu njihove suradnje u okviru Obavijesti o suradnji.

96 Usto, valja naglasiti da Komisija nije obvezana rasponom koji je dostavila tijekom razgovora u okviru postupka nagodbe. Naime, radi se o postupku koji je različit od postupka koji je naposljetku proveden i koji je doveo do donošenja pobijane odluke. Međutim, što se tiče redovnog upravnog postupka u okviru kojeg se trebaju utvrditi odgovornosti, Komisija je obvezana isključivo obaviješću o preliminarno utvrđenim činjenicama kojom se ne određuje raspon novčanih kazni te je dužna uzeti u obzir nove elemente koji su joj priopćeni u tom istom postupku.

97 Navedenu argumentaciju treba odbiti u dijelu u kojem su tužitelji prigovorili Komisiji da nije objasnila razliku između početnog raspona novčanih kazni i iznosa novčane kazne koja je naposljetku izrečena u pobijanoj odluci.

98 Naime, valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama mora sadržavati, iako sažeto, izlaganje činjenica koje terete na dovoljno jasan način kako bi se zainteresiranim osobama omogućilo da na koristan način saznaju za koja ih ponašanja Komisija optužuje i da na koristan način izlože svoju obranu prije nego što Komisija donese konačnu odluku (presude od 31. ožujka 1993., Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 i C-125/85 do C-129/85, Zb., EU:C:1993:120, t. 42.; od 19. ožujka 2003., CMA CGM i dr./Komisija, T-213/00, Zb., EU:T:2003:76, t. 109. i od 14. travnja 2011., Visa Europe i Visa International Service/Komisija, T-461/07, Zb., EU:T:2011:181, t. 56.). Što se tiče iznosa novčanih kazni, dovoljno je da Komisija u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama navede da će ispitati treba li predmetnim poduzetnicima nametnuti novčane kazne i da iznese glavne činjenične i pravne elemente koji bi mogli dovesti do novčane kazne, kao što su težina i trajanje navodne povrede i je li ona počinjena namjerno ili iz nepažnje (vidjeti presudu od 17. svibnja 2011., Arkema France/Komisija, T-343/08, Zb., EU:T:2011:218, t. 54. i navedenu sudsku praksu).

99 Što se tiče konačne odluke, iz jednako ustaljene sudske prakse proizlazi da je Komisija mora obrazložiti konačnom ocjenom utemeljenom na rezultatima cjelokupne istrage kakvi proizlaze u trenutku završetka upravnog postupka i da nije dužna opravdavati eventualne razlike između svoje konačne ocjene sadržane u konačnoj odluci o kazni i privremene ocjene sadržane u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama (presude od 17. studenoga 1987., BAT i Reynolds/Komisija, 142/84 i 156/84, Zb., EU:C:1987:490, t. 70. i od 10. srpnja 2008., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Zb., EU:C:2008:392, t. 64. i 65.). Jednako tako, u okviru određivanja novčanih kazni na temelju povrede prava tržišnog natjecanja, obveza obrazlaganja ispunjena je kad Komisija u svojoj odluci navede elemente na kojima se temelji ocjena, koji su joj omogućili da odredi težinu i trajanje povrede (presude od 16. studenoga 2000., Cascades, C-279/98 P, Zb., EU:C:2000:626, t. 39. do 47. i Sarrió/Komisija, C-291/98 P, Zb., EU:C:2000:631, t. 76. do 80.).

100 Konačno, kao što također proizlazi iz sudske prakse, određivanje raspona novčanih kazni u trenutku donošenja obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama bilo bi protivno potpuno pripremnoj naravi takvog akta (vidjeti u tom smislu presude od 15. lipnja 2005., Tokai Carbon i dr./Komisija, T-71/03, T-74/03, T-87/03 i T-91/03, EU:T:2005:220, t. 141. i od 14. prosinca 2006., Raiffeisen Zentralbank Österreich i dr./Komisija, T-259/02 do T-264/02 i T-271/02, Zb., EU:T:2006:396, t. 369.).

101 U tom pogledu valja istaknuti da je raspon novčanih kazni instrument koji je jedinstveno i specifično povezan s postupkom nagodbe. Člankom 10.a stavkom 2. Uredbe br. 773/2004 izričito se omogućuje službama Komisije da sudionicima u razgovorima o uvjetima nagodbe dostave procjenu iznosa novčane kazne koja će im biti izrečena s obzirom na pravila iz Smjernica o metodi za utvrđivanje kazni i, po potrebi, s obzirom na odredbe Obavijesti o nagodbi i Obavijesti o suradnji.

102 Logika na kojoj se temelje te odredbe jest, kao što proizlazi iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 622/2008 i iz točke 16. Obavijesti o nagodbi, da predmetni poduzetnik treba biti upoznat s rasponom novčanih kazni kao i s drugim elementima kako bi mogao učinkovito odlučiti o elementima koje je Komisija prihvatila i tako, na temelju informacija, odlučiti hoće li se nagoditi.

103 Ako se poduzetnik odluči nagoditi, u roku koji mu odredi Komisija mora predložiti ponudu za nagodbu u kojoj priznaje svoju odgovornost za povredu i koja odražava rezultate razgovora o uvjetima nagodbe, među kojima i naznaku najvećeg iznosa novčanih kazni koje očekuje da će mu Komisija izreći i koje bi prihvatio u okviru postupka nagodbe. Budući da je dostava obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u pisanom obliku obvezan korak prije donošenja konačne odluke, Komisija zatim šalje obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama koja odražava ponudu za nagodbu te predmetni poduzetnik odgovara na tu obavijest i potvrđuje da ona odgovara sadržaju njegove ponude (vidjeti točku 69. ove presude).

104 Ako on odluči da se neće nagoditi, postupak donošenja konačne odluke uređuje se općim odredbama Uredbe br. 773/2004, a ne odredbama kojima se uređuje postupak nagodbe. Kao što je već prethodno istaknuto, ovdje se dakle radi o takozvanoj situaciji *tabula rasa* u kojoj se odgovornosti tek trebaju utvrditi.

105 Iz toga također proizlazi da raspon koji je dostavljen u postupku nagodbe nije relevantan jer se radi o instrumentu koji je svojstven tom postupku. Stoga bi bilo nelogično, čak i neprimjereno (vidjeti točku 100. ove presude), da je Komisija dužna primijeniti ili se pozvati na raspon novčanih kazni koji proizlazi iz drugog postupka koji se sada više ne provodi.

106 Prema istoj logici, kad Komisija s namjerom lakšeg rješavanja sporova provodi postupak nagodbe, od kojeg se kasnije odustalo, nema ništa veću obvezu obrazlaganja od obveze koju ima kad donosi odluku na temelju redovnog postupka.

107 Stoga se ne može prihvatiti argument tužitelja prema kojem iznos njihove novčane kazne ni u kojem slučaju ne bi smio biti veći od iznosa koji odgovara gornjoj granici raspona novčanih kazni koji im je priopćen u svrhu nagodbe, uvećanoj za 10% na temelju neprimjene Obavijesti o nagodbi. Konačno, kad bi se prihvatio takav argument, Komisija ne bi mogla izreći kaznu koja bi bila prilagođena novim okolnostima koje su postojale u trenutku donošenja odluke, i to unatoč tomu što mora uzeti u obzir nove argumente ili dokaze za koje je saznala u redovnom upravnom postupku, a koji mogu utjecati na određivanje iznosa kazne koju treba izreći.

– Nedostatnost analize

108 Budući da tužitelji također prigovaraju Komisiji da je provela nedostatnu analizu i tvrde da su se povukli iz postupka nagodbe kako bi ispravili navod Komisije o njihovu navodnom sudjelovanju u jedinstvenoj i trajnoj povredi od 1978. (vidjeti točku 48. ove presude), valja provjeriti je li Komisija u početku dovoljno ispitala spis društva Timab u pogledu povrede koju mu stavlja na teret ili je pogrešno protumačila informacije koje su dostavili tužitelji.

109 Što se tiče tumačenja zahtjeva tužitelja za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji i njihovih odgovora na zahtjeve za podatke, valja utvrditi da su tužitelji u navedenom zahtjevu od 14. listopada 2008. naveli da je društvo Timab sudjelovalo na sastancima s glavnim proizvođačima FPŽ-a u okviru

Europskog vijeća kemijske industrije (CEFIC) i izvan njega, da su kontakti između izvršnih tijela društva Timab i vodstva jednog ili više konkurentskih poduzetnika u proizvodnji ili prodaji FPŽ-a započeli 1978., da su se sastanci od 1979. održavali dva do tri puta godišnje i da su se 1983. održala četiri sastanka koja su se odnosila na puštanje u pogon proizvodne jedinice društva Timab u Ujedinjenoj Kraljevini. Usto, održavali su se drugi sastanci za sva tržišta sjeverne Europe na koja društvo Timab nije bilo pozvano i stoga na njima nije sudjelovalo.

110 Tužitelji su 15. listopada 2008. dopunili svoj zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji te su potvrdili sudjelovanje društva Timab na sastancima i razmjenama informacija s drugim sudionicima u sektoru tržišta FPŽ-a od 1978. kao i da je društvo prestalo s tim djelovanjima nakon što je 2004. protiv njega pokrenuta istraga. Tužitelji su također naveli da su već dostavili različite elemente koji bi mogli predstavljati dodanu vrijednost u okviru njihovih odgovora na pitanja koja je postavila Komisija te su istodobno od nje tražili da ocijeni dodanu vrijednost tih elemenata na dan kad su ih prvi put dostavili 2007., uzimajući u obzir elemente iz spisa kojima je Komisija na taj dan raspolagala.

111 Što se tiče prvog zahtjeva za podatke koji se odnosi na razdoblje od 1989. do 2003. i drugog zahtjeva za podatke koji se odnosi na razdoblje od 1969. do 2004., tužitelji su na njih odgovorili 22. veljače 2007. odnosno 6. kolovoza 2007. Ti odgovori potvrđuju da je društvo Timab imalo protutržišne kontakte s drugim sudionicima na tržištu FPŽ-a, pri čemu drugi odgovor upućuje na to da su se takvi kontakti održavali od 1978. sa sudionicima koji su djelovali u Francuskoj.

112 Osim toga, tužitelji su dopisom od 28. listopada 2008., također u okviru svojeg zahtjeva za primjenu pokajničkog programa, priložili izjavu osobe C. koja je u vrijeme nastanka činjenica bila glavni direktor društva Timac SA i predsjednik društva Timab, pravnog sljednika društva Timac. Prema toj izjavi, prvi sastanak na koji je društvo Timab bilo pozvano na europskoj razini održao se u Madridu (Španjolska) početkom 80-ih godina, a na njemu su, među ostalima, bila prisutna i društva Boliden, Windmill, Kemira, Ercros i Tessenderlo Chemie. Iz toga proizlazi da su se ti sastanci općenito održavali kad i sastanci CEFIC-a, na kojima je predsjedalo društvo Tessenderlo Chemie, odnosno najmanje tri puta godišnje na cijelom tržištu i po zemljopisnim područjima. Društvo Timab je do 2004. nastavilo sudjelovati (dva ili tri puta godišnje) na sastancima na kojima su se okupljali proizvođači po zemljopisnim područjima. Naposljetku, prema toj izjavi, društvo Timab nije prisustvovalo samo sastancima koji su se odnosili na francusko tržište, nego i onima koji su se odnosili na tržišta na koja je izvozilo. Na njima su se navodile brojke priopćene CEFIC-u, što je omogućilo rekonstrukciju tržišnog udjela i prilagodbu udjela koje su različiti sudionici trebali prodati. Razmjene informacija također su se odnosile na cijene.

113 Nesporno je da su tužitelji u svojem odgovoru na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama (točke 431. do 458.) naveli da društvo Timab nije sudjelovalo u jedinstvenoj i trajnoj povredi od 1978. do 1993., nego u dva ili tri zasebna djelovanja. Djelovanja koja su prethodila pristupanju društva Timab Super CEPA-i 16. rujna 1993. razlikovala su se od djelovanja u okviru CEPA-e i stoga su, u skladu s člankom 25. Uredbe br. 1/2003, zastarjela. Čak i ako je Komisija smatrala da predmetna djelovanja u stvarnosti čine samo jedinstvenu povredu, ona su bila prekinuta tijekom gotovo dvije uzastopne godine te su zbog toga zastarjela u pogledu razdoblja prije 16. rujna 1993.

114 Na temelju zahtjeva tužitelja za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji i odgovora na zahtjeve za podatke te osobito odgovora od 6. kolovoza 2007. na drugi zahtjev za podatke, valja utvrditi da je Komisija opravdano mogla vjerovati da su tužitelji od 1978. sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi.

115 U tom pogledu valja podsjetiti da u pravu Unije prednost ima načelo slobodnog izvođenja dokaza, a jedini relevantan kriterij za ocjenu podnesenih dokaza njihova je vjerodostojnost. Nijedna odredba ni opće načelo prava Unije ne zabranjuju Komisiji da se protiv poduzetnika poziva na izjave drugih poduzetnika. Međutim, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da izjave dane u okviru zahtjeva za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji imaju nezanemarivu dokaznu vrijednost (vidjeti u tom

smislu presudu od 8. srpnja 2004., JFE Engineering i dr./Komisija, T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00, Zb., EU:T:2004:221, t. 207., 211. i 212.). Takvo se obrazloženje može primijeniti na izjave koje se upotrebljavaju protiv samog poduzetnika tužitelja. Činjenica je da će, ako poduzetnik koji je zatražio ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji promijeni svoju izjavu ili je kasnije drukčije tumači, Komisija, a zatim i sud, u nedostatku drugih dokaza, tu izjavu teško uzeti u obzir zbog njezine manje dokazne vrijednosti. U takvom se slučaju od Komisije ne očekuje da protiv poduzetnika nužno primijeni njegove prve izjave.

116 Osim toga, nakon pokretanja postupka nagodbe, održala su se još tri sastanka koja su već istaknuta u točki 94. ove presude. Komisija je, u skladu s člankom 10. stavkom 2. Uredbe br. 773/2004 i točkom 16. Obavijesti o nagodbi, tijekom razgovora na tim sastancima obavijestila o navodnim činjenicama, njihovoj kvalifikaciji, težini i trajanju navodnog zabranjenog sporazuma. Tužitelji su stoga bili obaviješteni o kvalifikaciji „jedinstvene i trajne povrede“ koju je utvrdila Komisija i o svojem navodnom sudjelovanju u toj povredi od 1978. do 2004. te su tako mogli o njima raspravljati.

117 Kao što tvrdi Komisija, valja istaknuti da tužitelji tijekom pripremnih razmjena informacija za sklapanje nagodbe nikad nisu izrazili svoje mišljenje da se naime radi o najmanje dvije zasebne povrede, od kojih je jedna zastarjela. Točno je da se u točki 2. Obavijesti o nagodbi navodi da Komisija ne pregovara o postojanju povrede zakonodavstva Unije ni o kazni koja se na tu povredu primjenjuje. Ipak, ta obavijest ne bi smjela biti prepreka razgovorima. Naime, postupak nagodbe po svojoj prirodi zahtijeva razmjene mišljenja između stranaka. Stoga je takvom postupku svojstveno da, kako poduzetnici tako i Komisija, trebaju pokušati zajedno ocijeniti situaciju (vidjeti u tom smislu točku 17. Obavijesti o nagodbi). Ako, uzimajući u obzir pojednostavnjenost postupka nagodbe, predmetni poduzetnik i Komisija ne mogu zajedno ocijeniti situaciju, preostaje samo redovni postupak.

118 Stoga valja zaključiti da treba odbiti prigovor tužitelja da je Komisija loše istražila njihov spis.

– Ostali prigovori

119 Što se tiče ostalih prigovora tužitelja, sažetih u točkama 49. do 54. ove presude, koji se odnose na navodno nepoštovanje prava osobe da ne inkriminira samu sebe, povredu načela ravnopravnosti stranaka, navodnu povredu načela zaštite legitimnih očekivanja i načela dobre uprave kao i zlouporabu ovlasti, valja utvrditi da ti prigovori nisu osnovani.

120 Kao prvo, što se tiče argumenta koji se odnosi na pravo osobe da ne inkriminira samu sebe, valja podsjetiti da je suradnja predmetnog poduzetnika u smislu Obavijesti o suradnji potpuno dobrovoljna. U skladu s presudom od 18. listopada 1989., Orkem/Komisija (374/87, Zb., EU:C:1989:387, t. 34. i 35.), Komisija ima pravo obvezati poduzetnika da joj dostavi sve potrebne informacije o činjenicama o kojima bi mogao imati saznanja, ali mu ne smije nametnuti obvezu da dostavi odgovore kojima bi bio prisiljen priznati postojanje povrede koju mora zapravo dokazati Komisija. Sud je također presudio da, iako Komisija ne može obvezati poduzetnika da prizna svoje sudjelovanje u povredi, to ju ipak ne sprečava da prilikom određivanja iznosa novčane kazne u obzir uzme pomoć koju joj je taj poduzetnik na vlastitu inicijativu ponudio u svrhu utvrđivanja postojanja povrede (vidjeti presudu od 14. srpnja 2005., Acerinox/Komisija, C-57/02 P, Zb., EU:C:2005:453, t. 88. i navedenu sudsku praksu). Međutim, suradnja i stupanj suradnje koju poduzetnik želi ponuditi u upravnom postupku isključivo su njegov slobodan izbor. Tako su i postupak koji slijedi nakon zahtjeva za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji i postupak koji se odnosi na ponudu za nagodbu oblici suradnje. Stoga se ista logika primjenjuje na postupak nagodbe. Ponuda za nagodbu koju je nakon pripremnih razgovora u okviru postupka nagodbe predložio predmetni poduzetnik koji priznaje svoju odgovornost za povredu temelji se na slobodnoj volji tog poduzetnika. Nadalje, iz spisa nikako ne proizlazi da je Komisija pokušala utjecati na izbor tužitelja.

121 Kao drugo, što se tiče načela ravnopravnosti stranaka, tužitelji navode da na temelju ničega nisu mogli predvidjeti tako paradoksalnu odluku koja je suprotna interesu njihove obrane (čiji je cilj bio dobiti priznanje o postojanju zasebnih povreda, a time i smanjenje novčane kazne).

122 Međutim, u tom pogledu valja istaknuti da je Komisija samo primijenila Smjernice iz 2006. i Obavijest o suradnji. Kao što je već gore navedeno, Komisija nije bila obvezna nagraditi samoinkriminirajuće izjave koje se odnose na razdoblje od petnaest godina koje nije uzeto u obzir. Iz sudske prakse navedene u točki 93. ove presude proizlazi da, kad se zahtjev za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji odnosi na zabranjeni sporazum koji je različit u odnosu na onaj s kojim postupa Komisija, ne postoji nikakva dodana vrijednost i Komisija nije obvezna nagraditi tu suradnju jer ne pojednostavnjuje istragu. Stoga valja zaključiti da se može predvidjeti preispitivanje nagrade na temelju pokajanja kad se izjava u okviru zahtjeva za primjenu pokajničkog programa djelomično odnosi na razdoblje koje se nije uzelo u obzir. Jednako tako, s obzirom na to da je izjava tužitelja element na temelju kojeg se može produljiti trajanje njihova vlastitog sudjelovanja, smanjenje „izvan pokajničkog programa“ koje je prvotno predviđeno također više nije relevantno.

123 Kao treće, što se tiče načela zaštite legitimnih očekivanja, valja podsjetiti da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi, pravo pozivanja na to načelo primjenjuje na svakog pojedinca koji se nađe u situaciji iz koje proizlazi da je uprava Unije prema njemu stvorila utemeljena očekivanja, s time da se na povredu tog načela mogu pozivati samo oni kojima je ona dala precizna, bezuvjetna i usklađena jamstva koja dolaze iz mjerodavnih i pouzdanih izvora (vidjeti presudu od 8. rujna 2010., Deltafina/Komisija, T-29/05, Zb., EU:T:2010:355, t. 427. i navedenu sudsku praksu).

124 U ovom je slučaju raspon novčanih kazni tužiteljima dostavljen u okviru razgovora o nagodbi. Usto, taj se raspon odnosio na razdoblje od 31. prosinca 1978. do 10. veljače 2004. Točno je da učinkovitost postupka nagodbe i načelo zaštite legitimnih očekivanja podrazumijevaju da je Komisija u tom postupku obvezana svojom procjenom iznosa novčane kazne. U tom pogledu valja istaknuti da stranka upravo na temelju te procjene može odlučiti hoće li dati ponudu za nagodbu u smislu članka 10.a stavka 2. Uredbe br. 773/2004. Međutim, to ovdje nije slučaj. Tužitelji su se povukli iz postupka nagodbe. Stoga se ne mogu pozvati na legitimno očekivanje da će se primijeniti mogući raspon novčanih kazni. Međutim, nakon njihova odgovora na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama Komisija je u okviru redovnog postupka smanjila razdoblje njihova sudjelovanja u povredi. Kao što je već istaknuto (vidjeti točku 91. ove presude), to ograničenje trajanja povrede nije utjecalo samo na izračun vrijednosti prihoda od prodaje, nego i na ocjenu dodane vrijednosti doprinosa tužitelja.

125 Kao četvrto, što se tiče prigovora tužitelja da je Komisija povrijedila načelo dobre uprave, valja utvrditi da se ni on ne može prihvatiti. U tom pogledu valja podsjetiti da je Komisija poslala obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u kojoj je samo opisala činjenice koje bi mogle utjecati na izračun novčanih kazni (težina i trajanje), što je uobičajena metoda u redovnom postupku (vidjeti sudsku praksu navedenu u točki 98. ove presude). U obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama Komisija nije bila dužna razmotriti pitanja koja se odnose na smanjenje zbog pokajanja ili na ukidanje smanjenja zbog olakotnih okolnosti, tim više što tužitelji u toj fazi postupka još nisu mogli iznijeti svoja očitovanja o toj obavijesti. Nadalje, iz spisa proizlazi da je Komisija, kad je saznala za argumentaciju tužitelja nakon odgovora na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama i na saslušanju održanom 24. veljače 2010., od tužitelja zatražila da pojasne odnos između svojeg zahtjeva za primjenu pokajničkog programa i činjenica nastalih prije 1993. te je navela da bi nova kvalifikacija povrede mogla utjecati na izračun novčanih kazni i osobito na dodanu vrijednost suradnje društva Timab.

126 Kao peto, što se tiče navodne zlouporabe ovlasti jer je Komisija upotrijebila svoje ovlasti kako bi kaznila povlačenje tužitelja iz postupka nagodbe, dovoljno je podsjetiti da su se Smjernice iz 2006. i Obavijest o suradnji primijenile na isti način u pobijanoj odluci kao i na izračun raspona u postupku nagodbe, a razlike su se očitovale, osim u osnovnom izračunu novčane kazne, u neprimjeni smanjenja od 10% iz Obavijesti o nagodbi, elementima na kojima se temelji procjena zahtjeva za primjenu pokajničkog programa i u neispunjavanju uvjeta za primjenu olakotne okolnosti.

127 Iz prethodno navedenog proizlazi da treba odbiti prvu skupinu tužbenih razloga s obzirom na to da se ne može prihvatiti nijedan prigovor koji se temelji na povredi prava na obranu, odredbama kojima se uređuje postupak nagodbe, načelima zaštite legitimnih očekivanja i dobre uprave kao i na zlouporabi ovlasti.

Predmetna djelovanja

128 U okviru tog tužbenog razloga tužitelji prigovaraju Komisiji da je sva navodna djelovanja pripisala svim poduzetnicima, ne razlikujući različita razdoblja povrede i različita ponašanja. Time je tužiteljima uskratila pravo da učinkovito iznesu svoja očitovanja o neosnovanim prigovorima u pogledu sudjelovanja u nekim od tih djelovanja, odnosno o mehanizmu kompenzacije i usklađenom određivanju uvjeta prodaje. Komisija također nije poštovala standarde dokazivanja i obvezu obrazlaganja.

129 Konkretnije, što se tiče mehanizma kompenzacije, tužitelji tvrde da je, protivno obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama kojom se isključuje svako sudjelovanje društva Timab u tom mehanizmu, u pobijanoj odluci utvrđeno da je društvo Timab u njemu sudjelovalo jer je zatražilo reviziju kvota koje su mu dodijeljene. Usto, u pobijanoj odluci utvrđena je definicija mehanizama kompenzacije (sankcioniranje nepoštovanja kvota) koja nije ista kao u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama (određivanje ciljeva *a priori*).

130 Jednako tako, u pobijanoj odluci i obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama ne upotrebljava se ista definicija u pogledu uvjeta prodaje, a djelovanja koja su utvrđena u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama ne odgovaraju razdoblju povrede koje je utvrđeno u pobijanoj odluci.

131 Komisija zahtijeva da se odbije taj tužbeni razlog.

132 Što se tiče prigovora koji se temelji na povredi obveze obrazlaganja, valja podsjetiti da ona predstavlja bitnu postupovnu odredbu koju treba razlikovati od pitanja osnovanosti obrazloženja, što je pitanje suštinske zakonitosti spornog akta. Obrazloženje koje se zahtijeva u skladu s člankom 296. UFEU-a mora biti prilagođeno prirodi predmetnog akta te on mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke institucije koja je donijela akt, tako da zainteresirane osobe mogu utvrditi razloge za donesenu mjeru i tako da nadležni sud može provesti nadzor (presuda od 2. travnja 1998., Komisija/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, Zb., EU:C:1998:154, t. 63. i 67.).

133 Stoga, taj zahtjev treba ocjenjivati ovisno o okolnostima slučaja, osobito ovisno o sadržaju akta, naravi razloga koji su navedeni i interesu koji bi adresati ili druge osobe na koje se taj akt izravno i osobno odnosi mogli imati za dobivanje objašnjenja. U obrazloženju nije potrebno podrobno navoditi sve relevantne činjenične i pravne elemente jer se pitanje ispunjava li obrazloženje akta zahtjeve iz članka 296. UFEU-a treba ocjenjivati ne samo s obzirom na njegov tekst nego i na njegov kontekst te na ukupnost pravnih pravila kojima se uređuje predmetno područje (presuda Komisija/Sytraval i Brink's France, t. 132. *supra*, EU:C:1998:154, t. 63.).

134 U ovom slučaju iz pobijane odluke proizlazi da su djelovanja koja se odnose na mehanizme kompenzacije i djelovanja koja se odnose na usklađivanje uvjeta prodaje od samog početka dio jedinstvene i trajne povrede kao sredstva za ostvarivanje istog cilja zabranjenog sporazuma (vidjeti odjeljak 4. te uvodne izjave 239. i 248. pobijane odluke). Osim toga, iz uvodnih izjava 219. do 221. pobijane odluke također proizlazi da su tužitelji od 16. rujna 1993. sudjelovali u toj povredi, i to uz potpuno poznavanje tih djelovanja. Naposljetku, u uvodnim izjavama 127., 132. do 135., 156., 159., 227. i 246. pobijane odluke upućuje se na ta djelovanja u pogledu tužitelja. Stoga je pobijana odluka u tom pogledu dovoljno obrazložena, tako da taj prigovor treba odbiti.

135 Što se tiče prigovora koji se odnosi na povredu prava na obranu, njega treba odbiti. Kao prvo, obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama upućuje na mehanizme kompenzacije i usklađivanje uvjeta prodaje koji su, iako podredno, bili elementi zabranjenog sporazuma, i na to da je među sudionicima bilo i društvo Timab, osim u razdoblju od 1994. do 1996. što se tiče mehanizma kompenzacije. Na te se elemente odnose točke 459. do 480. odgovora na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama. Stoga su se tužitelji mogli izjasniti o tim elementima koji im se stavljaju na teret.

136 Kao drugo, valja utvrditi da, suprotno navodima tužitelja, ne postoji razlika između definicija upotrijebljenih u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama i onih upotrijebljenih u pobijanoj odluci u pogledu mehanizma kompenzacije i usklađivanja uvjeta prodaje. Što se tiče mehanizma kompenzacije, osnovna načela tog mehanizma jednako su opisana u točki 127. obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama i u uvodnoj izjavi 132. pobijane odluke. Isto vrijedi i za opis uvjeta prodaje, kao što na primjer proizlazi iz točaka 83., 100. i 106. obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama te iz uvodnih izjava 86., 107. i 113. pobijane odluke. Činjenica da su mjere kompenzacije i usklađivanje uvjeta prodaje mogli imati različite oblike, kao što su praksa zaštitnih cijena čiji je cilj osigurati dodjelu klijenta (mjera kompenzacije), sporazumi o razdobljima plaćanja po skupinama klijenata, usklađivanje ugovornih uvjeta ili dodjele distribucijskih kanala ili trajanje ugovora (uvjeti prodaje), ni u kojem pogledu ne mijenja to utvrđenje.

137 Što se tiče dokaza, točno je da se oni u pogledu mehanizama kompenzacije kao i dogovora o uvjetima prodaje odnose najprije na prvo razdoblje (1978. – 1993.) zabranjenog sporazuma koje na kraju nije upotrijebljeno protiv tužiteljâ. Ipak, to utvrđenje ne znači da dokazi ne postoje ili da tužitelji ne bi mogli biti odgovorni za povredu.

138 Stoga iz uvodnih izjava 134. i 246. pobijane odluke proizlazi da je društvo Timab pregovaralo o povećanjima kvota kad je trebalo povećati vlastite opsege ponude, osobito 1996., i da je dobilo odobrenje da proda zatraženu dodatnu količinu iz Francuske u Belgiju, Njemačku, Austriju, Švicarsku i Nizozemsku pod uvjetom da se to povećanje odvija postupno u razdoblju od četiri godine (od 1997. do 2000.).

139 Osim toga, nesporno je da je društvo Timab sudjelovalo u zabranjenom sporazumu koji se odnosi na usklađivanje količina i kvota, na strategije i uvjete određivanja cijena i da je, pristupanjem dogovorima Super CEPA-e, bilo svjesno ili je barem trebalo biti svjesno usklađivanja u okviru Super CEPA-e u pogledu uvjeta prodaje, čak i ako se ono provodilo isključivo prema potrebi. Kao što proizlazi iz uvodne izjave 173. pobijane odluke, na sastancima zabranjenog sporazuma koji se odnose na godine za koje uključenost društva Timab nije osporena predmet razgovora bili su, prema potrebi, ostali uvjeti prodaje kao što su količine isporučene klijentu.

140 Nadalje, valja istaknuti da se ti elementi nisu uzeli u obzir prilikom ocjenjivanja težine zabranjenog sporazuma. Naime, iz uvodne izjave 328. pobijane odluke proizlazi da je Komisija radi procjene težine povrede u obzir uzela isključivo čimbenike koji su bili zajednički svim sudionicima u toj povredi, odnosno podjelu tržišta i usklađivanje cijena.

141 Iz prethodno navedenog proizlazi da taj tužbeni razlog treba odbiti.

Iznos novčane kazne

142 U okviru treće skupine tužbenih razloga, tužitelji tvrde da je Komisija povrijedila određen broj općih načela prava kao što su načela jednakog postupanja, individualizacije kazni i proporcionalnosti te kritiziraju nekoliko aspekata iznosa novčane kazne ili pravila koja su primijenjena na taj iznos, navodeći povredu članka 23. Uredbe br. 1/2003, očitu pogrešku u ocjeni težine spornih djelovanja, očitu pogrešku u ocjeni olakotnih okolnosti, neproporcionalno snižavanje smanjenja novčane kazne na temelju zahtjeva za primjenu pokajničkog programa i očitu pogrešku u ocjeni sposobnosti plaćanja.

– Povreda članka 23. Uredbe br. 1/2003

143 Tužitelji tim tužbenim razlogom navode da su članak 23. Uredbe br. 1/2003 kao i načela proporcionalnosti i individualizacije kazni povrijeđeni jer su novčane kazne bile određene ovisno o razini suradnje, a ne o težini i trajanju povrede kako je predviđeno člankom 23. navedene uredbe.

144 Komisija osporava argumentaciju tužitelja.

145 Kao prvo, valja istaknuti da je, suprotno navodima tužiteljâ, Komisija uzela u obzir težinu i trajanje predmetne povrede. Težina je pojašnjena u određivanju postotaka vrijednosti prihoda od prodaje koji su se primijenili za određivanje početnog osnovnog iznosa i dodatnog iznosa u svrhu odvraćanja, a trajanje se, ovisno o okolnostima, očituje u množenju s brojem godina ili u vrijednosti prihoda od stvarne prodaje ostvarene tijekom trajanja sudjelovanja u povredi. Činjenica da je određenim sudionicima u toj povredi odobreno smanjenje novčane kazne zbog suradnje i nagodbe ne dovodi u pitanje to utvrđenje.

146 Kao drugo, valja utvrditi da su tužitelji u svojim pismenima dostavili dvije tablice. One se trebaju tumačiti s obzirom na navodnu povredu načela individualizacije kazni i proporcionalnosti. Što se tiče tablice koju su tužitelji dostavili u svojoj tužbi, u kojoj se uspoređuju novčane kazne izrečene u pobijanoj odluci na temelju Smjernica iz 2006. s novčanim kaznama koje su se mogle izračunati na temelju Smjernica iz 1998. (na temelju kojih bi, prema mišljenju tužiteljâ, njihova novčana kazna bila dvaput manja), valja istaknuti da ta usporedba nije relevantna s obzirom na to da je referentni okvir isključivo onaj iz Smjernica iz 2006.

147 Jednako tako, s obzirom na to da se u tablici dostavljenoj u replici navodi postotak novčane kazne u odnosu na ukupnu prodaju svakog od predmetnih poduzetnika, koja, prema mišljenju tužiteljâ, upućuje na odstupanja, valja istaknuti da takva usporedba nije relevantna. Naime, pogrešno je pretpostaviti da odnos između ukupne količine prodaje i iznosa novčane kazne treba biti jednak za sve poduzetnike koji sudjeluju u jednoj te istoj povredi, s obzirom na to da konačan iznos novčane kazne odražava okolnosti svojstvene svakom poduzetniku kao što su povećanja zbog otegotnih okolnosti i smanjenja zbog olakotnih okolnosti ili zbog poštovanja gornje granice od 10% prihoda i na temelju zahtjeva za primjenu pokajničkog programa. Činjenica da se, zbog primjene granice od 10% iz članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, određeni čimbenici kao što su težina i trajanje povrede ne odražavaju stvarno na iznos novčane kazne izrečene sudioniku u povredi, za razliku od drugih sudionika koji nisu ostvarili pogodnost smanjenja na temelju navedene granice, predstavlja običnu posljedicu primjene te granice na konačni iznos izrečene novčane kazne (presuda od 28. lipnja 2005., Dansk Rørindustri i dr./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, Zb., EU:C:2005:408, t. 279.).

148 Stoga se ne može prihvatiti tužbeni razlog koji se temelji na nepoštovanju članka 23. Uredbe br. 1/2003 te načela individualizacije kazni i proporcionalnosti.

– Težina

149 U okviru tog tužbenog razloga tužitelji smatraju da Komisija prilikom ocjene težine povrede nije uzela u obzir određene elemente koji su u tom pogledu važni, kao što su pritisak na cijene zbog tržišnog natjecanja sličnih proizvoda, konkretan utjecaj povrede i činjenica da je tijekom 2000-ih tržišno natjecanje između stranaka CEPA-e bilo stvarno, osobito zbog ponašanja društva Timab. Stoga Komisija nije mogla odrediti jednak postotak vrijednosti prihoda od prodaje za svakog od njih bez obzira na poduzetnike te trajanje i intenzitet djelovanja a da ne povrijedi načelo individualizacije kazni. Osim toga, tužitelji navode povredu načela jednakog postupanja i proporcionalnosti kazne u

pogledu primjene koeficijenta od 17%. Prema njihovu mišljenju, taj bi koeficijent trebao biti manji od onog koji se primjenjivao na druge poduzetnike jer oni nisu sudjelovali u mehanizmima kompenzacije i uvjetima prodaje. Zbog istog bi se razloga trebao smanjiti postotak dodatnog iznosa.

150 Komisija osporava osnovanost te argumentacije.

151 Kao prvo, što se tiče pravila koja se primjenjuju na izračun iznosa novčane kazne, valja podsjetiti da Komisija na temelju metodologije predviđene točkama 9. do 11. Smjernica iz 2006. najprije utvrđuje osnovni iznos novčane kazne za svakog poduzetnika ili udruženje poduzetnika. Kao drugo, ona taj osnovni iznos novčane kazne može prilagoditi na način da ga povisi ili snizi, ovisno o otegotnim ili olakotnim okolnostima koje su svojstvene sudjelovanju svakog od predmetnih poduzetnika.

152 Konkretnije, u okviru prve faze metodologije za utvrđivanje novčanih kazni, u skladu s točkama 21. do 23. Smjernica iz 2006., koeficijent „težine povrede“ utvrđuje se u visini do 30%, uzimajući u obzir niz čimbenika kao što je narav povrede, zajednički tržišni udio svih dotičnih poduzetnika, zemljopisni opseg povreda te je li povreda u potpunosti izvršena ili ne, pri čemu su sporazumi o određivanju cijena, podjeli tržišta i ograničenju proizvodnje po svojoj naravi među najtežim oblicima ograničavanja tržišnog natjecanja. U točki 25. Smjernica iz 2006. pojašnjeno je da Komisija, u svrhu odvraćanja, u osnovni iznos novčane kazne uključuje udio kojim se omogućuje izračun dodatnog iznosa u rasponu od 15% do 25% vrijednosti prihoda od prodaje, uzimajući u obzir gore navedene čimbenike.

153 Iz točke 152. ove presude proizlazi da Smjernice iz 2006. za određivanje težine povrede i stoga novčane kazne ne pridaju odlučujuću važnost postojanju ili nepostojanju učinaka zabranjenog sporazuma.

154 Taj je pristup u skladu s ustaljenom sudskom praksom prema kojoj učinak protutržišnog ponašanja nije odlučujući kriterij pri određivanju primjerenog iznosa novčane kazne (presude od 2. listopada 2003., Thyssen Stahl/Komisija, C-194/99 P, Zb., EU:C:2003:527, t. 118. i od 3. rujna 2009., Prym i Prym Consumer/Komisija, C-534/07 P, Zb., EU:C:2009:505, t. 96.).

155 Osim toga, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da su se podjela tržišta i horizontalni zabranjeni sporazumi o cijenama uvijek smatrali jednim od najtežih povreda prava tržišnog natjecanja i stoga se mogu kvalificirati kao vrlo teške (vidjeti presude od 27. srpnja 2005., Brasserie nationale/Komisija, T-49/02 do T-51/02, Zb., EU:T:2005:298, t. 173. i 174. i navedenu sudsku praksu; od 5. travnja 2006., Degussa/Komisija, T-279/02, Zb., EU:T:2006:103, t. 252. i navedenu sudsku praksu te od 13. srpnja 2011., Polimeri Europa/Komisija, T-59/07, Zb., EU:T:2011:361, t. 225.).

156 S obzirom na te elemente treba odbiti argumente koje su iznijeli tužitelji u pogledu nepostojanja učinaka zabranjenog sporazuma na predmetnom tržištu.

157 Kao drugo, što se tiče udjela vrijednosti prihoda od prodaje svakog predmetnog poduzetnika koji je Komisija uzela u obzir u pobijanoj odluci, valja napomenuti da je određivanje koeficijenta „težine povrede“ i koeficijenta „dodatnog iznosa“ predmet uvodnih izjava 323. do 326. odnosno uvodnih izjava 332. do 333. pobijane odluke.

158 Iz toga slijedi da se Komisija, kako bi opravdala određivanje koeficijenta od 17%, oslonila na dva kriterija što se tiče koeficijenta „težine povrede“, odnosno na prirodu povrede i zemljopisni opseg zabranjenog sporazuma. Isto vrijedi i za „dodatni koeficijent“.

159 Komisija je uzela u obzir glavni cilj cijelog zabranjenog sporazuma koji je bio podijeliti velik dio europskog tržišta FPŽ-a kao i uskladiti cijene te je podsjetila da je takvo usklađivanje po svojoj prirodi predstavljalo vrlo tešku povredu članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u. Osim toga, povredom je bila zahvaćena većina područja država članica Unije i ugovornih stranaka Sporazuma o EGP-u.

160 Što se tiče prigovora da je Komisija povrijedila načela jednakog postupanja, proporcionalnosti i individualizacije kazni jer nije primijenila postotak vrijednosti prihoda od prodaje manji od postotka utvrđenog za druge stranke zato što društvo Timab nije sudjelovalo u djelovanjima kompenzacije i usklađivanja uvjeta prodaje, valja utvrditi da se oni ne mogu prihvatiti.

161 U tom pogledu, najprije valja podsjetiti da načelo proporcionalnosti zahtijeva da akti institucija ne prelaze granice onoga što je prikladno i potrebno za ostvarivanje postavljenog cilja (presude od 13. studenoga 1990., Fedesa i dr., C-331/88, Zb., EU:C:1990:391, t. 13.; od 5. svibnja 1998., Ujedinjena Kraljevina/Komisija, C-180/96, Zb., EU:C:1998:192, t. 96. i od 12. rujna 2007., Prym i Prym Consumer/Komisija, T-30/05, EU:T:2007:267, t. 223.). U okviru izračuna novčanih kazni težina povrede treba se utvrditi s obzirom na brojne elemente i nijednom od njih ne treba pridati važnost koja nije proporcionalna u odnosu na ostale elemente ocjene. Načelo proporcionalnosti u tom okviru podrazumijeva da Komisija odredi novčanu kaznu razmjerno elementima uzetima u obzir prilikom utvrđivanja težine povrede i da te elemente primijeni na dosljedan i objektivno opravdan način (presude od 27. rujna 2006., Jungbunzlauer/Komisija, T-43/02, Zb., EU:T:2006:270, t. 226. do 228. i od 28. travnja 2010., Amann & Söhne i Cousin Filterie/Komisija, T-446/05, Zb., EU:T:2010:165, t. 171.).

162 U ovom su slučaju tužitelji od 1993. do 2004. sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi koja se sastojala od provedbe podjele tržišta i usklađivanja cijena. Stoga je Komisija mogla odrediti jednak postotak vrijednosti prihoda od prodaje za svakog od njih bez obzira na poduzetnike, trajanje i intenzitet djelovanja a da ne povrijedi načela jednakog postupanja i proporcionalnosti.

163 Jednako tako, tužitelji se ne mogu valjano pozvati na predmet u kojem je donesena presuda od 19. svibnja 2010., IMI i dr./Komisija (T-18/05, Zb., EU:T:2010:202) ili predmet koji se odnosi na Odluku Komisije od 1. listopada 2008. o postupku primjene članka 81. [UEZ-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/C-39181 – Vosak za svijeće). U tom pogledu iz pobijane odluke proizlazi da mehanizmi kompenzacije ili usklađivanje uvjeta prodaje nisu odvojeni dio zabranjenog sporazuma, nego su dodatna ponašanja („po potrebi“) u povredi. Navedena ponašanja nisu se uzela u obzir prilikom određivanja primijenjenog postotka, tako da nije bilo moguće nikakvo razlikovanje između tužiteljâ i drugih stranaka zabranjenog sporazuma, čak i ako je bilo utvrđeno da društvo Timab nije sudjelovalo ni u jednom aspektu predmetnog usklađivanja. Međutim, iz pobijane odluke proizlazi da su čimbenici u ocjeni težine zajednički svim strankama koje su sudjelovale u predmetnoj povredi, odnosno, to su ponajprije podjela tržišta i usklađivanje cijena, te da je stoga postotak težine isti za sve poduzetnike koji su bili uključeni u taj zabranjeni sporazum.

164 Stoga se Komisiji ne može prigovoriti nikakva povreda načela jednakog postupanja, načela proporcionalnosti ili načela individualizacije kazni.

– Olakotne okolnosti

165 Taj se tužbeni razlog dijeli na dva dijela kojima tužitelji osporavaju odbijanje Komisije da im odobri ostvarivanje pogodnosti olakotnih okolnosti. U tom pogledu prigovaraju Komisiji da je povrijedila načelo individualizacije kazni kao i da je počinila očitu pogrešku u ocjeni.

166 Kao prvo, prema mišljenju tužiteljâ, oni su bili u položaju ekonomske ovisnosti o društvu Tessenderlo Chemie s obzirom na to da je potonje društvo nadziralo opskrbu sirovina na uzlaznom tržištu i imalo sredstva da društvo Timab isključi s tržišta. Budući da u pobijanoj odluci nije uzet u obzir taj položaj ovisnosti, njome je počinjena očita pogreška u ocjeni te povreda načela individualizacije kazni.

167 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, položaj ovisnosti te postojanje prijetnji i pritisaka ne mogu predstavljati olakotnu okolnost s obzirom na to da ne mogu opravdati povrede pravila tržišnog natjecanja (presuda Dansk Rørindustri i dr./Komisija, t. 147. *supra*, EU:C:2005:408, t. 369. i 370.). Osim toga, valja utvrditi da tužitelji nisu iznijeli konkretne dokaze o stvarnim pritiscima koje je izvršilo društvo Tessenderlo Chemie.

168 Kao drugo, tužitelji se pozivaju na svoje konkurentsko ponašanje kao olakotnu okolnost. Valja istaknuti, kao što je to učinila Komisija, da se čini da je taj navod proturječan navodu koji se odnosi na ekonomsku ovisnost o društvu Tessenderlo Chemie. U svakom slučaju, pretpostavka da tužitelji nisu uvijek poštovali dogovore postignute u okviru zabranjenog sporazuma, što u predmetima zabranjenih sporazuma nipošto nije izniman slučaj, ne dovodi u pitanje njihovo sudjelovanje u tom zabranjenom sporazumu i ne predstavlja olakotnu okolnost (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 2005., Tokai Carbon i dr./Komisija, T-71/03, T-74/03, T-87/03 i T-91/03, EU:T:2005:220, t. 74. i 297. i navedenu sudsku praksu).

169 Stoga taj tužbeni razlog treba odbiti.

– Pokajnički program

170 U okviru tog tužbenog razloga tužitelji kritiziraju gubitak 12 bodova (sa 17% na 5%) na temelju suradnje u odnosu na ono što im je priopćeno u okviru postupka nagodbe. Konkretnije, u pogledu svoje suradnje kritiziraju neproporcionalnost tog smanjenja i njegovo obrazloženje, odnosno nedostatak dokaza u pisanom obliku i njihova nepravodobna objašnjenja koja se odnose na razdoblje od 1978. do 1993. Prema njihovu mišljenju, Komisija je izmijenila svoju ocjenu dodane vrijednosti suradnje za činjenice nastale nakon 16. rujna 1993. i stoga kaznila njihovo povlačenje iz postupka nagodbe.

171 Komisija je u Obavijesti o suradnji odredila uvjete pod kojima se poduzetnici koji tijekom njezine istrage o zabranjenom sporazumu s njom surađuju mogu izuzeti od novčane kazne ili ostvariti pogodnosti smanjenja iznosa novčane kazne koju su trebali platiti.

172 Na temelju točke 20. Obavijesti o suradnji, „[p]oduzetnici koji ne ispunjavaju uvjete [za izuzeće od kazne] mogu ostvariti pogodnost smanjenja kazne koja bi u protivnome bila izrečena“.

173 Točka 21. Obavijesti o suradnji određuje da „kako bi ispunio [uvjete za smanjenje novčane kazne na temelju točke 20. navedene obavijesti], poduzetnik mora dostaviti Komisiji dokaze o navodnoj povredi, sa znatnom dodanom vrijednošću u odnosu na dokaze koje Komisija već posjeduje, te mora prekinuti svoje sudjelovanje u navodnoj nezakonitoj djelatnosti najkasnije u trenutku podnošenja tih dokaza“.

174 U točki 22. Obavijesti o suradnji utvrđen je pojam znatne dodane vrijednosti kako slijedi:

„Pojam ‚dodane vrijednosti’ odnosi se na opseg u kojem dostavljeni dokazi jačaju, svojim karakterom i/ili svojom razinom iscrpnosti, sposobnost Komisije da dokaže predmetne činjenice. U toj procjeni, Komisija općenito smatra da pisani dokazi koji potječu iz vremena na koje se odnose činjenice imaju veću vrijednost od [onih] dokaza koji su naknadno utvrđeni. Također se smatra da dokazi koji su izravno bitni za predmetne činjenice imaju veću vrijednost od onih koji imaju samo neizravan značaj.“

175 Točkom 23. podtočkom (b) prvom alinejom Obavijesti o suradnji predviđaju se tri raspona smanjenja novčane kazne. Prvi poduzetnik koji ispunjava uvjet iz točke 21. navedene obavijesti ima pravo na smanjenje iznosa novčane kazne od 30% do 50%, drugi poduzetnik na smanjenje od 20% do 30% te sljedeći poduzetnici na najveće smanjenje iznosa novčane kazne od 20%.

176 U točki 23. podtočki (b) drugoj alineji Obavijesti o suradnji navodi se da „[k]ako bi se odredio stupanj smanjenja unutar svakog od ovih raspona, Komisija uzima u obzir vrijeme kada je dostavljen dokaz koji ispunjava uvjet iz [točke 21.] [navedene obavijesti] kao i opseg u kojem on predstavlja dodanu vrijednost“ i da „[t]akođer može uzeti u obzir opseg i trajanje suradnje koju je poduzetnik iskazao počevši od dana njegova doprinosa“.

177 Valja podsjetiti da Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe pri ocjenjivanju kvalitete i korisnosti suradnje određenog poduzetnika, osobito u odnosu na doprinose drugih poduzetnika (vidjeti u tom smislu presudu SGL Carbon/Komisija, t. 92. *supra*, EU:C:2007:277, t. 81.).

178 Usto, iako je Komisija dužna obrazložiti zašto smatra da elementi koje je poduzetnik dostavio u okviru Obavijesti o suradnji predstavljaju doprinos kojim se opravdava ili ne opravdava smanjenje iznosa izrečene novčane kazne, suprotno tomu na poduzetniku je koji u tom pogledu želi osporiti odluku Komisije da dokaže da su podaci koje je dobrovoljno dostavio bili odlučujući da bi Komisija mogla dokazati bit povrede i stoga donijeti odluku kojom se izriču novčane kazne (vidjeti u tom smislu presudu od 24. rujna 2009., Erste Group Bank i dr./Komisija, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P i C-137/07 P, Zb., EU:C:2009:576, t. 297.).

179 U ovom slučaju valja podsjetiti da su tužitelji podnijeli zahtjev za primjenu pokajničkog programa za razdoblje od 1978. do 2004. U svojem odgovoru na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama (vidjeti točku 113. ove presude) tužitelji su izmijenili svoju izjavu u okviru navedenog zahtjeva koji se odnosi na razdoblje prije 1993.

180 Kao što je već istaknuto u okviru prve skupine tužbenih razloga, posljedica prestanka jednog dijela razdoblja koje se uzelo u obzir pri izračunu smanjenja na temelju Obavijesti o suradnji može biti sniženje smanjenja, što uostalom tužitelji nisu osporavali.

181 Stoga treba ispitati, u pogledu argumenata tužitelja iz točke 170. ove presude, je li Komisija počinila pogrešku u ocjeni dodane vrijednosti elemenata koje su tužitelji dostavili za razdoblje nakon 1993.

182 Što se tiče smanjenja zbog pokajanja koje je odobreno tužiteljima, iz uvodne izjave 357. i pratećih uvodnih izjava pobijane odluke proizlazi da je Komisija smatrala:

— da tužitelji nisu, što se tiče dokaza u pisanom obliku, podnijeli te elemente za cijelo razdoblje svojeg sudjelovanja u zabranjenom sporazumu;

— da su tužitelji, što se tiče izjava, dostavili imena svojih predstavnika koji su prisustvovali paneuropskim sastancima, predmet i učestalost tih sastanaka kao i pojedinosti te potvrdu o sastancima na nacionalnoj razini (Ujedinjena Kraljevina, Španjolska i Francuska);

— da su tužitelji u svojem zahtjevu za primjenu pokajničkog programa dali samoinkriminirajuće izjave u pogledu sastanaka sa svojim konkurentima u sektoru FPŽ-a koji su se od 1978. održavali u Francuskoj, zatim u Ujedinjenoj Kraljevini (1983.) te od početka 80-ih godina i na europskoj razini;

— da su tužitelji u fazi odgovora na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama tvrdili da sastanci koji su priznati za razdoblje od 1978. do 1993. nisu bili dio cijelog zabranjenog sporazuma o FPŽ-u;

— da se, s obzirom na to da se Komisija ne oslanja na izjave tužiteljâ što se tiče njihova sudjelovanja na sastancima u pogledu Francuske i drugih područja, ne znajući za paneuropski zabranjeni sporazum prije 1993., elementi koje su dostavili u svojem zahtjevu za primjenu pokajničkog programa trebaju ocijeniti samo s obzirom na znatnu vrijednost koju imaju za razdoblje od 1993. do 2004.;

— da se na temelju tih elemenata odobrilo smanjenje od 5% zbog suradnje tužitelja.

183 U pogledu dokaza u pisanom obliku, valja utvrditi da se većina elemenata koji se odnose na sudjelovanje u zabranjenom sporazumu koje su dostavili tužitelji, odnosno popis sastanaka CEFIC-a od 2. lipnja 1989. do 16. studenoga 2005. kao i zapisnici s tih sastanaka, odnose na drugo razdoblje (1993. – 2004.). Ipak, iz pobijane odluke kao i iz spisa pred Općim sudom proizlazi da je Komisija već imala dovoljno dokaza da dokaže da su tužitelji u drugom razdoblju bili uključeni u zabranjeni sporazum.

184 U tom pogledu valja podsjetiti da je zahtjevu tužitelja od 14. listopada 2008. za ostvarivanje pogodnosti iz Obavijesti o suradnji prethodio zahtjev društva Kemira (od 28. studenoga 2003., kojim je dobilo oslobađanje od kazne na temelju točke 8. Obavijesti o suradnji), društva Tessenderlo Chemie (od 18. veljače 2004., prvi podnositelj zahtjeva za primjenu pokajničkog programa u smislu točke 23. Obavijesti o suradnji) i društva Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química (od 27. ožujka 2007., drugi podnositelj zahtjeva u smislu točke 23. te obavijesti). Stoga je logično da dokazi koje su tužitelji podnijeli u okviru svojeg zahtjeva za primjenu pokajničkog programa za drugo razdoblje (kao zadnji podnositelji zahtjeva za primjenu pokajničkog programa, više od četiri godine nakon početka istraga i nakon što je Komisija tri puta zatražila podatke) imaju manju dodanu vrijednost. Naime, kronološki red i brzina suradnje koju su pružili članovi zabranjenog sporazuma temeljni su elementi sustava uspostavljenog na temelju Obavijesti o suradnji (presuda od 5. listopada 2011., Transcatab/Komisija, T-39/06, Zb., EU:T:2011:562, t. 380.).

185 Međutim, valja utvrditi da je povijesne podatke o sastancima CEFIC-a s imenima predstavnika poduzetnika koji su na njima sudjelovali, koje su tužitelji dostavili u okviru svojeg zahtjeva za primjenu pokajničkog programa, također djelomično dostavilo i društvo Kemira, tako da ti podaci mogu samo potvrditi elemente koje je Komisija već posjedovala. Isto vrijedi i za zapisnike s navedenih sastanaka.

186 Osim toga, što se tiče društva Tessenderlo Chemie, iz uvodne izjave 352. pobijane odluke proizlazi da je Komisija smatrala da dokazi koje je to društvo dostavilo imaju znatnu dodanu vrijednost u smislu Obavijesti o suradnji. Društvo Tessenderlo Chemie, koje je uostalom bilo prvo koje je podnijelo podatke i dokaze koji se odnose na razdoblje od 1969. do 1989. i kojemu je odobreno djelomično oslobađanje od kazne u smislu točke 23. Obavijesti o suradnji, dostavilo je vrlo kvalitetne i opsežne dokaze koji su po svojoj prirodi i stupnju preciznosti pridonijeli mogućnosti Komisije da utvrdi postojanje zabranjenog sporazuma od 1. travnja 1989. do 10. veljače 2004. Ti se dokazi, među ostalim, sastoje od detaljnih opisa funkcioniranja i procjene zabranjenog sporazuma, tadašnjih rukom pisanih bilješki o činjenicama koje se odnose na bilateralne ili multilateralne sastanke protutržišne naravi (*ad hoc*, u okviru CEPA-e, Super CEPA-e i CEFIC-a), rukom pisanih tablica za praćenje prodaje, kvota, klijenata ili cijena, i to za cijelo razdoblje. Stoga je Komisija za navedeno razdoblje odobrila smanjenje iznosa kazne od 50%.

187 Jednako tako, što se tiče društva Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química, „drugog podnositelja zahtjeva“ u smislu točke 23. Obavijesti o suradnji, iz pobijane odluke proizlazi da je to društvo iznijelo dokaze u pisanom obliku kojima se potvrđuju njegove izjave i da je njegova suradnja omogućila proširenje zemljopisnog opsega zabranjenog sporazuma na Portugal.

188 U pogledu izjava tužitelja, valja istaknuti da je Komisija tijekom postupka nagodbe predložila smanjenje na temelju točke 29. Smjernica iz 2006. kao i na temelju Obavijesti o suradnji.

189 Kao prvo, navedene izjave tužitelja omogućile su produljenje trajanja njihova vlastita sudjelovanja u zabranjenom sporazumu, ali ne i trajanje zabranjenog sporazuma kao takvog. Stoga je, s obzirom na to da nije primjenjiva točka 23. druga alineja Obavijesti o suradnji, predviđeno smanjenje „izvan pokajničkog programa“ na temelju točke 29. Smjernica iz 2006. kako bi se osobito izbjegao paradoksalni učinak kažnjavanja poduzetnika koji je pristao surađivati s Komisijom tako što joj je dostavio ključne podatke koji se odnose na trajanje njegova sudjelovanja. Kao što je već istaknuto u okviru prve skupine tužbenih razloga, tužitelji su nakon obavijesti o preliminarno utvrđenim

činjenicama tvrdili da se njihove izjave o protutržišnim ponašanjima za prvo razdoblje (1978. – 1993.) odnose na povredu koja je zasebna ili zastarjela. Jednako tako, utvrđeno je da Komisija nije počinila pogrešku time što nije primijenila smanjenje od 35% zbog olakotne okolnosti koje je prvotno predviđeno i priopćeno u okviru postupka nagodbe.

190 Kao drugo, Komisija je predložila smanjenje od 17% na temelju Obavijesti o suradnji za cijelo razdoblje od 1978. do 2004., koje se odnosilo na sve elemente koje su tužitelji dostavili, među kojima i samoinkriminirajuće izjave. Ta su priznanja tužiteljâ bila važna kako bi se u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama utvrdilo njihovo sudjelovanje na sastancima zabranjenog sporazuma od 1978., odnosno prije prvih dokaza u pisanom obliku iz 1983. u pogledu Ujedinjene Kraljevine. Osim toga, navedena su priznanja potvrdila trajno sudjelovanje tužiteljâ u samo jednoj povredi od 1978. do istraga Komisije 2004. i europski opseg njihova sudjelovanja u zabranjenom sporazumu od početka, odnosno mnogo prije dokaza u pisanom obliku iz 1992. za Španjolsku.

191 Stoga se, na temelju činjenice da je Komisija umjesto smanjenja od 17% za razdoblje od 1978. do 2004. na kraju odobrila smanjenje od 5% na temelju pokajničkog programa od kazne za drugo razdoblje (1993. – 2004.), može zaključiti da je smatrala da izjave koje se odnose na razdoblje koje se uzelo u obzir imaju ograničenu dodanu vrijednost, a da samoinkriminirajuće izjave koje se odnose na prvo razdoblje (1978. – 1993.), kao jedini izvor na kojem je Komisija mogla utemeljiti sudjelovanje tužitelja u zabranjenom sporazumu tijekom tog razdoblja, imaju znatnu dodanu vrijednost.

192 Ta se ocjena dodane vrijednosti može prihvatiti.

193 Naime, što se tiče razdoblja koje se uzelo u obzir, iz uvodnih izjava 137., 138., 143., 158. i 360. pobijane odluke proizlazi da se dokaz o sudjelovanju tužiteljâ ne temelji na elementima koje su dostavili, nego da su njihove samoinkriminirajuće izjave ipak omogućile potvrdu njihove uključenosti u zabranjeni sporazum nakon 1993.

194 Osim toga, kao što je već utvrđeno u točki 185. ove presude, dokazi u pisanom obliku koje su podnijeli tužitelji ne sadrže nove elemente značajne vrijednosti, nego uglavnom potvrđuju već poznate činjenice.

195 U tim okolnostima valja utvrditi da Komisija nije očito prekoračila svoju marginu prosudbe zaključivši da dokazi koje su tužitelji dostavili imaju samo ograničenu dodanu vrijednost zbog koje su mogli dobiti smanjenje od samo 5% iznosa novčane kazne na temelju Obavijesti o suradnji.

196 Iz prethodno navedenog proizlazi da taj tužbeni razlog treba odbiti.

– Sposobnost plaćanja i iznimna krizna situacija

197 U okviru tog tužbenog razloga tužitelji smatraju da se njihova situacija ne razlikuje dovoljno od situacije [*povjerljivo*] da bi se mogla opravdati razlika u postupanju. Također navode da Komisija nije izričito ispitala društvene i gospodarske parametre koji se odnose na njih i činjenicu da u okviru svoje analize sposobnosti plaćanja nije poduzela mjere na temelju doprinosa Ugovora iz Lisabona.

198 U skladu s točkom 35. Smjernica iz 2006., u iznimnim situacijama Komisija može na zahtjev poduzetnika u specifičnom društvenom i gospodarskom okruženju uzeti u obzir njegovu nesposobnost plaćanja, uz pojašnjenje da Komisija nijedno sniženje iznosa kazne odobreno iz tog razloga ne temelji samo na utvrđenoj činjenici da se poduzetnik nalazi u nepovoljnoj ili slaboj financijskoj situaciji i da bi se „[s]niženje [...] moglo odobriti samo na temelju objektivnih dokaza da bi nametanje kazne [...] nepovratno ugrozilo gospodarsku održivost dotičnog poduzetnika i dovelo do potpunoga gubitka vrijednosti njegove imovine“.

199 Stoga uvjeti za odobrenje smanjenja konačnog iznosa novčane kazne na temelju točke 35. Smjernica iz 2006. zahtijevaju da poduzetnik dokaže, kao prvo, nesposobnost plaćanja novčane kazne, koju je potrebno ustanoviti na temelju dovoljnih i preciznih financijskih podataka, kao drugo, gubitak vrijednosti imovine poduzetnika zbog plaćanja novčane kazne i, kao treće, specifično društveno i gospodarsko okruženje.

200 Komisija je u uvodnoj izjavi 373. pobijane odluke odbila zahtjev za smanjenje iznosa novčane kazne na temelju nesposobnosti plaćanja društva Timab/CFPR, kao prvo, jer su krajem 2009. imali dovoljno raspoložive gotovine i sredstava te su predviđanja u pogledu te gotovine i navedenih sredstava za 2010. bila pozitivna, kao drugo, jer bi ukupna novčana kazna bila ograničena u usporedbi s veličinom poduzetnika na razini grupe i, kao treće, jer bi, oslanjajući se na solventnost grupe, bilo moguće povećati učinak poluge dodatnim zaduživanjem u banci.

201 Kao prvo, što se tiče navodnog različitog postupanja u pogledu [*povjerljivo*], valja napomenuti da načelo jednakog postupanja predstavlja opće načelo prava Unije, sadržano u člancima 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. U skladu s ustaljenom sudskom praskom, spomenuto načelo zahtijeva da se usporedive situacije ne tretiraju na različit način te da se različite situacije ne tretiraju na isti način, osim ako takvo postupanje nije objektivno opravdano (vidjeti sudsku praksu navedenu u točki 72. ove presude kao i presudu od 11. srpnja 2013., Ziegler/Komisija, C-439/11 P, Zb., EU:C:2013:513, t. 132. i 166. te presudu Team Relocations i dr./Komisija, C-444/11 P, EU:C:2013:464, t. 186. i navedenu sudsku praksu).

202 Međutim, povreda načela jednakog postupanja kao posljedica nejednakog postupanja pretpostavlja da su predmetne situacije slične uzimajući u obzir sve elemente koji ih obilježavaju. Elemente koji su svojstveni različitim situacijama i sukladno tomu njihovu usporedivost valja utvrđivati i cijeniti osobito vodeći računa o predmetu i svrsi akta Unije kojim se izvršava razlikovanje u pitanju (presuda Ziegler/Komisija, t. 201. *supra*, EU:C:2013:513, t. 167.; vidjeti presudu Team Relocations i dr./Komisija, t. 201. *supra*, EU:C:2013:464, t. 187. i navedenu sudsku praksu).

203 Iz toga proizlazi da se, na temelju zahtjeva u smislu točke 35. Smjernica iz 2006., svaki spis treba ispitati objektivno. Naime, u ovom slučaju valja utvrditi da su smanjenje iznosa novčane kazne [*povjerljivo*] i nesmanjenje iznosa novčane kazne tužiteljâ posljedica takve analize koju je provela Komisija u okviru točke 35. Smjernica iz 2006. i da je ona upotrijebila iste parametre u analizi koja se odnosi na oba predmetna poduzetnika.

204 U tom pogledu iz pobijane odluke i iz zasebne odluke, u kojima su navedena ista načela, proizlazi da je Komisija, kako bi ocijenila sposobnost plaćanja, provela ekonomsku i financijsku analizu sposobnosti plaćanja tužitelja i [*povjerljivo*] te analizu utjecaja eventualne novčane kazne na njihovu održivost. U obzir je uzela financijsku situaciju predmetnog poduzetnika kao i unutarnja financijska predviđanja te se oslonila na određen broj financijskih omjera za mjerenje profitabilnosti, solventnosti, kreditne sposobnosti i utjecaja novčane kazne na vrijednost poduzetnika. Također je u obzir uzela stav dioničara društva.

205 Iz toga proizlazi da su novčana sredstva [*povjerljivo*] bila u kritičnoj situaciji, dok su novčana sredstva tužiteljâ bila u dobroj situaciji, što su uostalom sami tužitelji priznali na raspravi. Jednako tako, profil rizika [*povjerljivo*] smatrao se negativnim, a profil rizika tužiteljâ pozitivnim. Isto vrijedi i za druge omjere koji su se primjenjivali pri ispitivanju osnovanosti zahtjeva dvaju predmetnih poduzetnika u svrhu smanjenja iznosa novčane kazne na temelju nesposobnosti plaćanja.

206 Stoga se, s obzirom na to da se situacija tužiteljâ ne može usporediti sa situacijom [*povjerljivo*], ne može prihvatiti prigovor koji se odnosi na navodno nejednako postupanje.

207 Kao drugo, tužitelji prigovaraju Komisiji da nije izričito ispitala njihovu financijsku situaciju.

208 Kao što proizlazi iz prethodnih točaka, Komisija je, kako bi ocijenila sposobnost plaćanja, provela ekonomsku i financijsku analizu sposobnosti plaćanja tužiteljâ i utjecaja eventualne novčane kazne na njihovu održivost. U obzir je uzela elemente iznesene u točki 204. ove presude. Stoga se ne može prihvatiti tvrdnja da Komisija nije izričito ispitala financijsku situaciju tužiteljâ.

209 Nadalje, valja istaknuti da tužitelji zapravo ne navode očitu pogrešku u ocjeni svoje sposobnosti plaćanja, nego ipak kritiziraju strogu primjenu kriterija iz točke 35. Smjernica. Usto, kao što je već utvrđeno u točki 205. ove presude, tužitelji su potvrdili da su njihova novčana sredstva bila u dobroj situaciji.

210 Osim toga, očitovanja tužiteljâ, na primjer u pogledu ekonomske krize ili financijskih karakteristika [*povjerljivo*] (poduzetnik koji kotira na burzi) u odnosu na financijske karakteristike tužiteljâ (obiteljski poduzetnik koji ne kotira na burzi), ne predstavljaju dovoljne objektivne dokaze da bi se ispunili zahtjevi iz točke 199. ove presude.

211 Kao treće, tužitelji navode da tržišno natjecanje više nije jedan od ciljeva Unije, nego je isključivo navedeno u Protokolu br. 27 o unutarnjem tržištu i tržišnom natjecanju koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije kao sastavni dio unutarnjeg tržišta. Prema njihovu mišljenju, tom se izmjenom više nego ikada Komisiju potiče da u svojoj ocjeni protutržišnih djelovanja i s njima povezanih kazni u obzir uzme situaciju različitih predmetnih poduzetnika i njihove financijske, ali ujedno i gospodarske i društvene specifičnosti u pogledu ciljeva Unije kako su utvrđeni u članku 3. UEU-a.

212 U tom je pogledu dovoljno podsjetiti da članak 3. UEU-a u vezi s Protokolom br. 27 o unutarnjem tržištu i tržišnom natjecanju nije promijenio ni cilj članka 101. UFEU-a ni pravila u području izricanja novčanih kazni. Stoga se ne može prihvatiti prigovor da je Komisija, time što nije uzela u obzir gospodarske i društvene obveze društva CFPR i znatan pad njegova prihoda, povrijedila odredbe članka 3. UEU-a u vezi s Protokolom br. 27 o unutarnjem tržištu i tržišnom natjecanju.

213 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da ovaj tužbeni razlog treba odbiti.

Podredno istaknut zahtjev koji se odnosi na izmjenu iznosa novčane kazne

214 Na temelju svojeg trećeg tužbenog zahtjeva tužitelji od Općeg suda zahtijevaju da smanji iznos novčane kazne koja im je izrečena. U tom okviru od Općeg suda osobito zahtijevaju da smanji „stopu težine“ i da, osim smanjenja zbog „pokajničke suradnje“, odobri dodatno smanjenje kazne zbog „suradnje izvan pokajničkog programa“ jer nisu osporavali činjenice od 16. rujna 1993. nadalje.

215 Najprije valja podsjetiti da, što se tiče sudskog nadzora nad odlukama Komisije kojima se izriču novčane kazne za povredu pravila tržišnog natjecanja, nadzor zakonitosti je dopunjen neograničenom nadležnošću koja je dodijeljena sudovima Unije člankom 31. Uredbe br. 1/2003, u skladu s člankom 261. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 8. prosinca 2011., Chalkor/Komisija, C-386/10 P, Zb., EU:C:2011:815, t. 53., 63. i 64.). Takva nadležnost omogućuje sudovima, osim pukog nadzora zakonitosti tih novčanih kazni, zamjenu ocjene Komisije vlastitom i stoga ukidanje, smanjenje ili povećanje iznosa izrečene novčane kazne ili periodičnog penala (vidjeti presudu od 8. prosinca 2011., KME i dr./Komisija, C-272/09 P, Zb., EU:C:2011:810, t. 103. i navedenu sudsku praksu; vidjeti u tom smislu presudu od 5. listopada 2011., Romana Tabacchi/Komisija, T-11/06, Zb., EU:T:2011:560, t. 265.).

216 Usto, Opći sud u izvršavanju svoje neograničene nadležnosti treba poštovati načelo jednakog postupanja, bez obzira na to jesu li tužitelji prvotno sudjelovali u postupku nagodbe.

217 Kao prvo, kao što proizlazi iz prethodno navedenog (vidjeti točku 160. ove presude), ne treba smanjiti stopu od 17% koja je primijenjena na temelju težine povrede.

218 Kao drugo, što se tiče zahtjeva za izmjenu iznosa novčane kazne izrečene tužiteljima jer od 16. rujna 1993. nisu osporavali činjenice, valja podsjetiti da u Obavijesti o suradnji nije predviđeno smanjenje zbog neosporavanja biti činjenica. Osim toga, kao što je već utvrđeno u okviru tužbenog razloga koji se temelji na pogrešci Komisije u ocjeni njihove suradnje, Komisija je već imala dovoljno dokaza da ustanovi sudjelovanje tužiteljâ u povredi, tako da su dokazi i izjave tužiteljâ imali ograničenu dodanu vrijednost. Naposljetku, Opći sud smatra da im Komisija, s obzirom na to da joj ta suradnja nije omogućila da u cijelosti ili djelomično sankcionira zabranjeni sporazum, u okviru svoje neograničene nadležnosti ne treba odobriti smanjenje novčane kazne „izvan pokajničkog programa“.

219 Stoga u ovom slučaju, u nedostatku drugih elemenata koji bi mogli dovesti do izmjene iznosa novčane kazne izrečene tužiteljima, treći dio tužbenog zahtjeva tužitelja treba odbiti kao neosnovan.

220 S obzirom na to da nije osnovan nijedan tužbeni razlog koji su tužitelji istaknuli u prilog svojim zahtjevima za poništenje i izmjenu, tužbu valja odbiti u cijelosti.

Troškovi

221 Sukladno odredbama članka 87. stavka 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku snosi troškove ako je takav zahtjev postavljen. Budući da tužitelji nisu uspjeli u postupku, valja im naložiti snošenje, osim vlastitih, i troškova Komisije.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (osmo prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. Tužba se odbija.

2. Nalaže se društvima Timab Industries i Cie financière et de participations Roullier (CFPR) snošenje troškova.

Gratsias	Czúcz	Popescu
Kancheva	Wetter	Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora 1

Postupak i zahtjevi stranaka 5

Pravo 6

Zahtjev za poništenje pobijane odluke 7

Postupak nagodbe 7

– Uvodna očitovanja 8

– Povećanje iznosa novčane kazne u odnosu na priopćeni raspon 10

– Nedostatnost analize 14

– Ostali prigovori 16

Predmetna djelovanja 18

Iznos novčane kazne 19

– Povreda članka 23. Uredbe br. 1/2003 20

– Težina 20

– Olakotne okolnosti 22

– Pokajnički program 23

– Sposobnost plaćanja i iznimna krizna situacija 26

Podredno istaknut zahtjev koji se odnosi na izmjenu iznosa novčane kazne 28

Troškovi 29